

Our 90th Anniversary Year

RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, marrask. 8 - Wed. Nov. 8, 1995

FINNISH AMERICAN WEEKLY

91. vuosikerta Vol. XCI No. 44

50 cents

Rauhanturvalain muutosehdotus eduskunnalle

Suomi on alustavasti ilmoittanut Pohjois-Atlantin sotilasliitolle Natolle tutkivansa mahdollisuuksia osallistua Bosnian mahdollisen rauhansopimuksen toimeenpanoon.

Ulkoministeriön perjantaina antaman tiedotteen mukaan Suomi ilmoitti asiasta Natolle 31. lokakuuta eli kaksi päivää ennen kuin eduskunta hyväksyi laajennettuun rauhanturvaamiseen osallistumisen.

Ilmoitus Natolle annettiin sillä edellytyksellä, että eduskunta hyväksyy tarvittavan lainmuutoksen ja edellyttäen,

että mahdollisen rauhansopimuksen toimeenpano-operaation mandaatti ja suomalaisten joukkojen käyttötarkoitus olisivat sellaiset, että ne sopisivat Suomelle.

Hallitus on tuomassa esityksen rauhanturvalain muuttamisesta eduskunnalle pika-puoliin.

Ulkoministeriön mukaan ilmoitus on luonteeltaan alustava. Sen tarkoituksena on ollut mahdollistaa Suomen osallistuminen operaation suunnittelua koskevaan keskusteluun.

Ympäristöseikat esille uudessa metsälakissa

Ympäristöseikat ovat ensimmäistä kertaa nousemassa

Merita myynyt sveitsiläisen tytärpankkinsa

Merita myy sveitsiläisen tytärpankkinsa Nordfinanz Bank Zürichin kahdella miljardilla markalla salaperäiselle sveitsiläiselle Union Bancaire Privéelle. Merita saa kaupasta 280 miljoonan myyntivoiton.

Jaakko Lassilan johdolla aikoiinaan KOP:lle ostettu pankki on ollut kannattava ja se on maksanut omistajalleen vuosittain hyvät osingot. Meritan mukaan se ei kuitenkaan enää sopinut pankin uuteen toimintatapaan, jossa ulkomaille jätetään vain kevyet konttorit ja asioita hoetaan yhä enemmän Helsingistä.

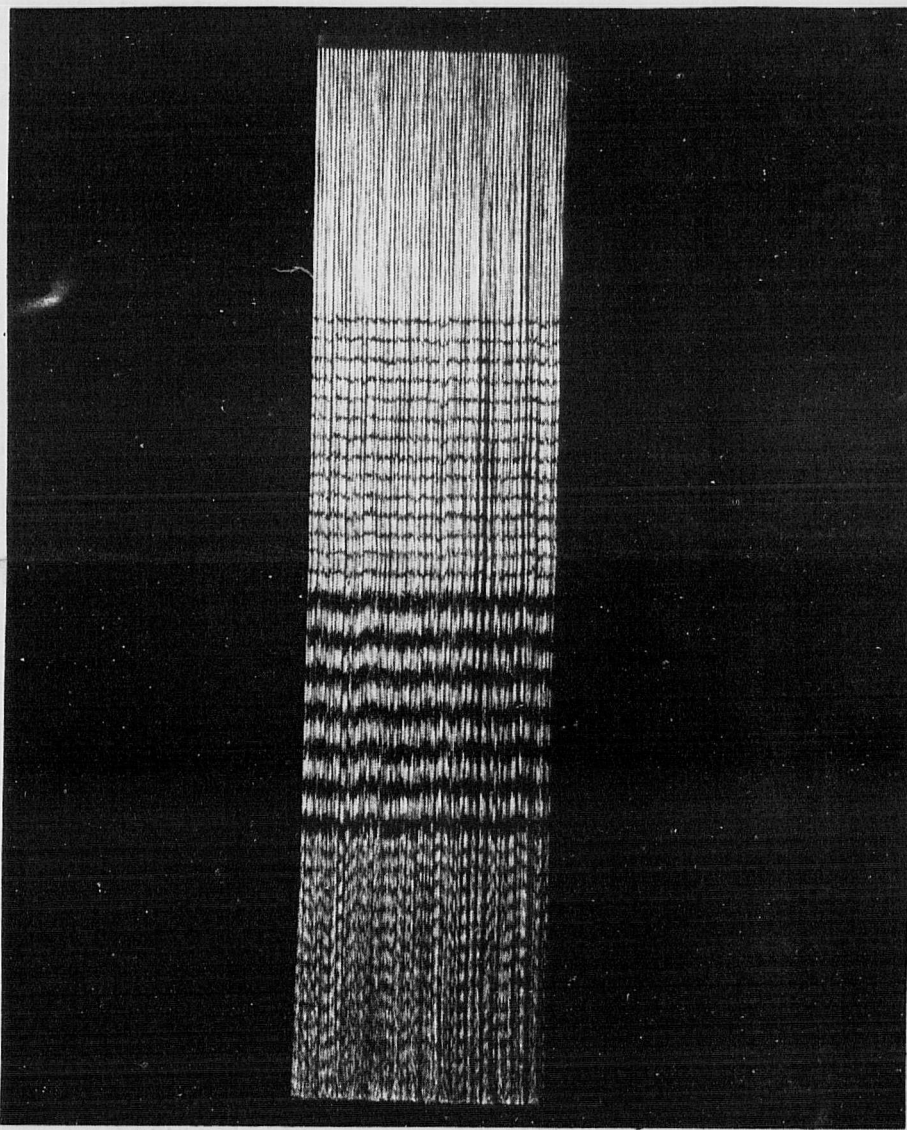
puuntuottamistavoitteiden rinnalle Suomen lainsäädännössä. Metsien monimuotoisuudelle tärkeät elinympäristöt on tarkoitus kirjata uuteen metsälakiin.

Metsälakien uudistamista pohtinut toimikunta esittää kahta erillistä metsälakia: metsänhoitolakia ja metsätalouden rahoituslakia.

Kansanedustajista ja metsätalousvaikuttajista koostuva toimikunta jättää työnsä tulokset maa- ja metsätaloustaloustalouden rahoitusministerille torstaina.

Lakiesitys karsisi metsänomistajan lupamenettelyn minimiin. Perinteisestä rahoitusmenetelmästä luovuttaisiin ja tilalle tulisi sakottaminen. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että metsänhävitys tulisi rikoslain piiriin.

Metsälautakunnilta menisi suunnittelumonopoli, jos toimikunnan esitykset menevät aikanaan läpi eduskunnassa.

Tekstiilitaidetta

Textile art

Tekstiilitaiteilija Ulla-Maija Vikmanin uusimmat työt ovat näytteillä Suomen suurlähetystössä Washington, D.C.:ssä marraskuun loppuun.

Textile artist Ulla-Maija Vikman's recent works are currently on exhibit at the Finnish Embassy in Washington, D.C., in a show which continues through the end of this month.

photo: Esko Koskenranta

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVAAJA

pages 8-12

• Finland's winter travel options are endless

• You need not be Finnish to submit work for consideration for FinnFest USA '96 art exhibition

• Kaarle Hjalmar Lehtinen 1892-1995

• Cemetery research in Connecticut

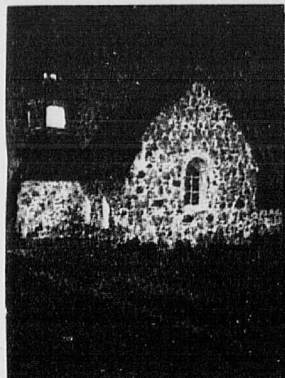
Suomen keskiaikaiset kivikirkot ovat maan näyttävintä yhtenäistä muinaismuistoa

Kirkko on keskellä kulttuuria

"Suomen kivikirkot ovat kansallinen rikkaus jokaiselle, maailmankatsomukseen katsomatta", sanoo Suomen runsaasta sadasta keskiaikaisesta kivikirkosta väitöskirjansa tehnyt filosofian tohtori **Markus Hiekkänen**.

Hän herättelee suomalaisia pitämään hyvää huolta näistä kansallisaarteista ja ihmettelee, miksi jotkut upeat kirkot ovat yleisön nähtävillä vain pari tuntia viikossa, jumalanpalvelusten aikaan.

Hiekkänen on tutkinut varsinkin kirkkojen alkuvaiheita. Hänen ajoitustutkimuksensa ovat aiheuttaneet pienoisiä skandaaleja, kun osa kirkkoista on todettu 100-200 vuotta luultua nuoremmiksi. Isossakyrössä närkästyneet ihmiset uhoilivat jopa inkvisition aikaisella metodilla: Hiekkänen haluttiin hukuttaa Kyrönjokeen.

Kumlingen kirkko Ahvenanmaalla ajoittuu vuosille 1480-1550.

Suomen runsaasta sadasta kivikirkosta suurin on mooneen kertaan korjattu ja laajennettu Turun tuomiokirkko, pienimmät Tuuloksen, Keminaan, Ruskon ja Kumlingen kirkot.

Kauneus on makuasia, mutta kirkkoarkkitehtuurin huipuja löytyy Hattulasta, Korpoosta, Sipoosta ja Isostakyröstä. "Tyrvään kirkko istuu hienosti maisemaan, samoin Keminaan, Eckerön ja Sauvon kirkot."

Hiekkänen herättelee suomalaisia vaalimaan vanhoja kirkkoja "EU:n tuella mutta myös ilman sitä" ja viemään myös turisteihin. Paljon myönteistä on tehty, mutta yhä on tekemistä kirkkojen ja niiden ympäristön hoitamiseksi.

Kirkot auki turisteille

"Kirkkoissa ulkoiset puitteet, piteetillä hoidettu vanha ympäristö, musiikiesitykset ja matkamiehen hartaustilaisuudet ovat turisteille mieleenjäävä tapahtuma. On sääli, jos keskialjalta säilynyt kirkko on käytössä vain pari tuntia viikossa."

Tenholan kirkko ajoittuu vuosille 1430-1480.

Vanhat kirkot voisivat turistikautena olla avoimena nykyistä pidempäänkin, Hiekkänen sanoo. Venäjän uudelleen auenneissa kirkkoissa on myynnissä kynttilöitä, ikoneja, kaularipuksia ja postikortteja. Kelpo tietoisuutta ja tyylikkää matkamuistoa saisi Hiekkänen mielestä olla myös Suomen kirkkoista.

Vuosisatojen mittaan ja kymmenten ihmiskupolien kuluessa vanhojen kirkkojen alkuaika historiankirjoituksessa hämärtyi. Rakennushistorian tutkimus selvitti viime vuosisadan lopulta vain tiettyjä osia kirkkoista tai vain muutamia kirkkoja kerrallaan. Osin syynä oli myös aiemmin tutkimuksen harrastelijamaisuus ja kotiseudun merkityksen tahallinen kohtaminen.

Kirkkojen nuorennusleikkaus

Uudella tutkimusotteellaan Hiekkänen tarkensi keskiajan rakennusajan.

Ainoa tapa vertailla kirkkoja luotettavasti on tutkia ne kaikki yhtenäisin menetelmien ja lähdekriftisesti.

Hiekkänen käytti kymmentä muuttujaa - kuten ovi- ja ikkuna-aukkoja ja ullakon portaita, jotka hän mittasi ja kuvasi kaikista rakennuksista.

Muuttujien tarkastelun perusteella käsiteltiin kirkkorakennusten eri osat erikseen - sakaristo, runkokuone, asehuone, mahdollinen torni. Menetelmän tuloksena syntyy ryhmiä, joita voidaan tulkita saman suunnitteluperinteen tai saman suunnittelijan töiden tuloksena.

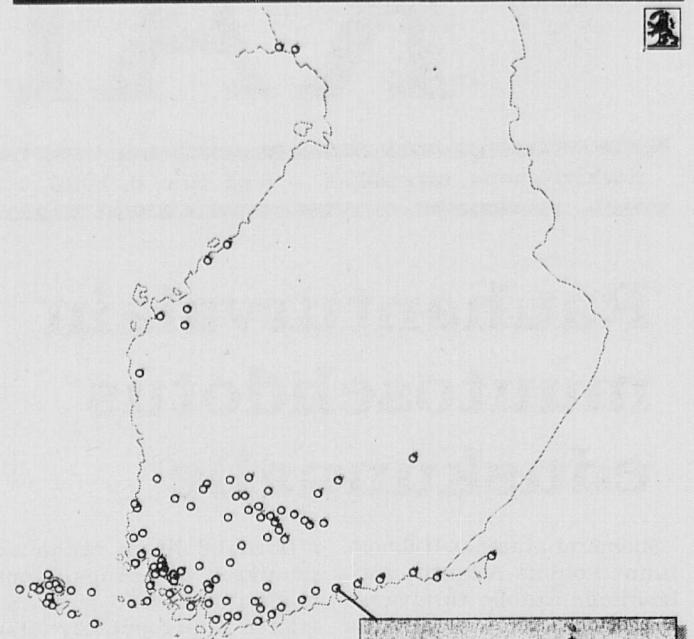
"Osoittautui, että kirkkorakennukset ovat kokonaisuuksia, jotka on rakennettu yhtenäisen suunnitelman mukaan lyhyenä ajanjaksona."

Nimipäivät

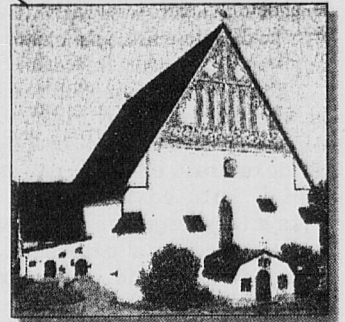

Marraskuun 8 p., Aatos
Marraskuun 9 p., Teuvo
Marraskuun 10 p., Martti
Marraskuun 11 p., Panu
Marraskuun 12 p., Virpi
Isänpäivät
Marraskuun 13 p., Ano,
Kristian
Marraskuun 14 p., Iiris
Marraskuun 15 p., Janika,
Janita, Janina
Marraskuun 16 p., Aarne,
Aarno, Aarni
Marraskuun 17 p., Eino,
Einari
Marraskuun 18 p., Tenho,
Jousia
Marraskuun 19 p., Liisa,
Elitsa, Elisa, Elisabet, Liisi
Marraskuun 20 p., Jalmari,
Jari
Marraskuun 21 p., Hilma

Suomen keskiaikaiset kivikirkot

Tämä äkartta osoittaa kivikirkkojen sijaintipaikat.

Vuostna 1430-1480 rakennettu Porvoon kirkko.

Avainmenetelmä: hiili 14

Hiekkänen varsinaisen päämäärä oli kirkkojen tunnettomuuden takana olevien suunnittelijoiden ja rakennusmestarien tunnistaminen. Suurta yleisöä ovat kuitenkin eniten kiinnostaneet ajoitustulokset.

Uusista lämmärityskeinoista luotettavin ja ehdottomasti tarkin on puun vuosilustojen vaihteluun perustuva dendrokronologia. Puuaineksen hiili 14 -menetelmän ja tiilien polttoajankohdan määrittelyssä käytetty termoluminesenssi antavat uutta faktatietoa lähdekriftisesti tarkasteltuna.

"Ikävä kyllä kalkkilaastin hiili 14 -ajoitukset ovat tois-

taiseksi osoittautuneet epäluotettaviksi."

Uudet menetelmät ovat osaksi korvanneet ennen käytetyt kulttuurihistorialliset ajoitusmääritykset, joita olivat

jatkuu sivulla 14

Oikaisu

Viime viikon lehdessä (No. 43) kerroimme Suomen Ritva Lemettisen voittosumman Chicagon maratonista olleen 15,000 dollaria.

Maratonia paikan päällä seurannut tilaajamme Jaakko Tuominen Portlandista (OR) soitti toimituksemme ja kertoi Lemettisen tienanneen voittoa ainakin \$35,000.

Exchange rate

November 3, 1995
1 Finnish mark = US \$.2352
1 US \$ = 4.2510
Foreign exchange, New York prices.
Rates for trades of \$1 million minimum.

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1995: \$13,324.71 + 200 FIM

William Berkiön muistolle

Wainö & Aili Berkiö, Ashburnham, MA \$25.00
Helvi & Onni Johnson, Danielson, CT \$20.00
Urho Haapala, Danielson, CT \$10.00

Serkkunsa Vieno Kokon muistolle

Anne-Marie Tucker, Merrimack, NH \$25.00

90-vuotisrahasto

Irja Alitalo, Fitchburg, MA \$10.00

Kiitos lahjoittajille!

RAIVA AJA

ISSN 1059-4779

(THE PIONEER) - Established 1905

(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the last week of July, the first week of August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
POSTMASTER: Send address changes to Raivaaja, P. O. Box 600, Fitchburg MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVA AJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822
FAX 508-343-8147

Subscription rates:
USA: 12 mo. - \$23.00; 6 mo. - \$15.00; 3 mo. - \$11.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

From the desk of Stig Häggblom:

Olympiavuodesta 1988 Risto Ulmala on ollut Suomen kiistattomasti paras juoksija pitkällä matkalla. Selvä valintavirhe oli se, ettei Ulmala ollut joukkueessa Söulissa. Heikon kesäkauden jälkeen 1995 Risto pääsi elokuussa hyvään kuntoon ja voitti kirkkaasti sekä 5,000 m että 10,000 m Ruotsi-ottelussa Helsingin olympiastadionilla.

Mutta mistä hänelle olympiamatka Atlantaan?

Kuten niin monasti aikaisemminkin Risto Ulmala ohjelmoi itsensä nytkin. Marraskuun 12. p:nä juostaan New Yorkin maraton ja Risto Ulmala on mukana siinä juoksussa. Jos kisa häneltä onnistuu toivotulla tavalla, saattaa maratonjuoksu olla Riston matka myös seuraavissa kesäkisoissa.

Itse asiassa Risto Ulmala on seuraamassa Paavo Nurmen jalanjalkia. Paavo oli keväällä 1932 käynyt kolmet olympiakisat ja voittanut 9 kulta- ja hopeamitalia. Maraton ja Suomelle matkan kolmas olympiakulta olivat hänellä mielessä kun ylivoimaisena voittajana saapui Viipurin Papulan urheilukentälle kesäkuun 26. p:nä 1932.

Los Angelesin tapahtumat tunnemme. Ruotsalaisten toimesta Nurmi julistettiin ammattilaiseksi eikä saanut osallistua kisoihin. Paavo Nurmen kansainvälinen ura katkesi tähän koko maailman ihmetellessä tapahtunutta.

Risto Ulmalalla ei ole Nurmen taustaa, mutta otaksuttavasti edellytykset parempaan urheilijauransa päätökseen ainakin olympiastadionilla.

Nurmi juoksi ensimmäisen maratoninsa Viipurissa 1932 eikä tuokaan ollut täyspitkä. Nurmi taittoi matkaa 40,200 m ja hänen ylivoimainen voittoaikansa oli 2.22,03,2. Los Angelesissa voittajalle 36 sekuntia hävinnyt Armas Toivonen oli Viipurissa Nurmea viittisen minuuttia jäljessä.

Risto Ulmala on tehnyt kolme aikaisempaa maratonstarttia ja juossut loppuun kerran. Tämä Riston ensimmäinen yritys tapahtui juuri New Yorkissa. Vuosi oli 1992. Ulmalan loppuaika oli 2.14,32 ja sijoitus juoksussa 12. Afrikasta kotolain oleva voittaja Mtola sai ajan 2.09,29 ja Meksikon kuuluisa Espinosa oli toinen, aika 2.12,50.

Risto Ulmala saapuu New Yorkiin Floridasta torstaina marraskuun 9. p:nä. Tapansa mukaan Risto on Coloradon korkeuksissa valmistautunut tähän tärkeään kilpailuun yli kuukauden kestäneellä leirillä. Floridassa harjoitus jatkui kahden viikon aikana. Kaikki valmistelut on huolella tehty kunnan juoksuosuoritusta ajatellen sunnuntaina marraskuun 12. p:nä.

Floridaan saapuivat Jyväskylästä myös Päivi-vaimo ja Teemu-poika, joka on aloit-

Paavo Nurmen ohjelma

Risto Ulmalan mielessä

tanut koulunkäyntinsä, mutta sai opettajalta muutaman vapaapäivän isän juoksutoimia seuratakseen.

Toisin kuin Paavo Nurmen aikana rahat ovat julkisia nykyisin. New Yorkissa ja Bostonissa ne ovat suuremmat kuin muualla ja sen vuoksi maailman parhaat ryntäävät näihin kisoihin.

Bonusrahoja maksetaan esi-

merkiksi sijoituksista riippumatta New Yorkissa. Jos Risto alittaa 2.14, se tietää 5,000 dollaria. Jos alittaa 2.13, se tietää jo 10,000 dollaria...

Parhaat juoksijat New Yorkissa majoittuvat Hilton-hotelliin. Lehdistön paikka on läheinen Sheraton.

Yksi asia tuntuu melko selvältä: Edessä oleva maratonjuoksu saa huomiota osak-

seen toisella tavalla kuin matkan MM-maraton Göteborgissa elokuussa.

Kun New York on ohi, katset suuntautuvat etupäässä Bostoniin, missä se 100. maratonjuoksu on huhtikuun 15. p:nä 1996.

Kun se on sitten juostu, on noin sata päivää aikaa valmistautua Atlantan olympiamaratonille.

Risto Ulmala ja Cadillac.

Kuva: Stig Häggblom

Mika Häkkinen

Formulailoa

suomalaisittain

Samppanja kuohui suomalaisittain iloisesti Suzukan moottoriradalla. Formula-ykkösten palkintopallilla Mika Häkkinen riemuitsi kakkoisijaansa voittaja Michael Schumacherin ja kolmosen Johnny Herbertin kanssa. Mika Salo yhtyi riemuun: kudes sija.

FinnWay

FINNAIR

VACATIONS

AT THE TOP OF THE WORLD

CHRISTMAS WONDERLAND

Spend Christmas in Santa's Lapland home. This is Finland in her winter finery, a land where Christmas traditions are lovingly preserved and passed down: where families come together in joyful celebration with visitors from near and far...and all may discover anew the meaning of the Feast of Peace.

8 days including airfare from **\$1895**¹

NORTHERN LIGHTS

Snowmobiling, husky safari, skiing and reindeer rides. Our Lapland tour offers hundreds of kilometers of cross country ski trails, downhill slopes and snowmobile safaris. You will also enjoy a reindeer sled drive that will take you to a secluded Lapp cabin for a hot beverage and a soul warming sandwich. And when all the outdoor activities become too much, relax in a traditional Finnish sauna or in a nearby spa with an herb steam bath.

8 days including airfare from **\$1399**²

HELSINKI INTERLUDE & OPTIONAL ADVENTURES

Visit Helsinki and add a trip to Russia or Lapland. Our Helsinki package with three nights at one of the city's finest hotels, the Inter-Continental, is a wonderful mini vacation all by itself. Or extend your trip with intriguing options as diverse as a stay at a pampering spa or a thrilling icebreaker cruise or a trip to St. Petersburg—the home of the Hermitage Museum.

5 days including airfare from **\$599**³

For reservations or more information contact your travel agent or FinnWay:

800-526-4927

1-Price varies to \$2275 depending on date of departure. 2-Price varies to \$1699 depending on date of departure. 3-Price varies to \$839 depending on date of departure. Prices per person dbl. occ. Does not include taxes, government, or facility usage fees.

FinnWay specializes in travel to Finland and Lapland. If you're ready for a truly different vacation, these tours can make this the most extraordinary Winter of your life.

Mailing Address:
228 East 45 St.
New York, NY 10017
Tel. (212) 818-1198
Fax (212) 818-0585

Kuolleita

Karl O. Trask

HOLDEN, MA - Karl O. Trask, 101, Berwick, PA, kuoli marrask. 1, 1995 Berwick Retirement Village hoitokodissa Berwickissä. Hänen puolisonsa Hilda (Johnson) Trask kuoli 1991.

Hän oli syntynyt Vaasassa Suomessa Karl ja Clara (Johnson) Traskin poikana ja asui Holdenissa monta vuotta ennen kuin muutti Pennsylvanialaan neljä vuotta sitten.

Trask työskenteli Norton Co.:ssa Worcesterissa 37 vuoden ajan ennen kuin jäi eläkkeelle.

Kaipaamaan jäi tytär Janet E. Griffiths, Bloomsburg, PA; sisko Ellen Trask, Suomi; ja kaksi tyttärelästä.

Hautaaminen Pine Grove hautausmaahan Berwickissä.

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Douglas Stone
Directors

69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 508-632-0377

Marmorisia ja graniittisia

hautakiviä

BOLSTER

Monumental Works

JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. 207-743-2673

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave., Fitchburg, MA
Puh. 508-343-7137

Ystävällinen palvelu

PYSÄKÖINTITILAT

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 203-774-3284

Central Village, Conn.
Tel. 203-564-2147

NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161

ARTHUR A. NORDGREN

Bosk Funeral Home

85 Blossom Street
Fitchburg, MA 01420
(508) 342-3635

Ashburnham Memorial Chapel

33 R. Main Street
Ashburnham, MA
(508) 827-5700

John A. Bosk, Sr. John A. Bosk, Jr.
Donald G. Dufault Ina A. Davidson
Registered Directors

MEMBERS OF LOCAL AND INTERNATIONAL
ASSOCIATIONS TO SERVE YOU WORLD WIDE.

LOCAL MEMBER CREMATION ASSOCIATION OF NORTH AMERICA

PRE-PLANNING AVAILABLE TO SUIT EVERY NEED FUNDED THROUGH:

• BANK TRUSTS • LIFE INSURANCE
• ASSOCIATION CANADO-AMERICAINE • ACCIDENT INSURANCE

AT-NEED SERVICES - CHURCH - CHAPEL - CEMETERY - RESIDENCE

SERVING ALL FAITHS

Paul E. Tarkiainen

BOSTON, MA - Paul E. Tarkiainen, 46, 52 Melrose St., kuoli lokak. 31, 1995 Massachusetts General sairaalassa pitkän sairauden muramana.

Hän oli syntynyt Worcesterissa edesmenneen Edwin D. Tarkiaisen ja Theresa (Beaudry) Tarkiainen Patriquinin poikana ja oli asunut siellä suurimman osan elämästään. Bostoniin hän muutti viisi vuotta sitten.

Päästyään South High Schoolista 1967 hän jatkoi opintojaan Worcester Art Museum Schoolissa valmistuen 1970. Sen jälkeen hän opiskeli Institute Allendessa San Miguelissa Meksikossa valmistuen 1973.

Tarkiainen oli freelance taitelija ja Union Oyster House ravintolan taitelija.

Kaipaamaan jäi Dennisportissa asuvan äidin lisäksi sisko Cynthia J. LaBarge, Worcester; ja kaksi siskonpoikaa.

Hautaaminen Hope hautausmaahan.

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. 603-863-2113
42 Main St., Newport, NH

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

NEWPORT, NH - Kaarle Hjalmar Lehtinen, 103, kuoli lokak. 29, 1995 Amerikan-suomalaisessa Lepokodissa, missä hän oli viettänyt talvensa.

Turun läänin Lapissa heinäkuun 27, 1892 Edla ja Kalle Lehtisen poikana syntynyt Lehtinen saapui Yhdysvaltoihin 1912 asuen ensimmäiset kaksi vuotta Montreal, Wisconsinissa työskennellen rautakatvoksissa.

Newportiin (NH) edesmennyt muutti 1914 työskennellen metsätyöläisenä, kutojana ja farmarina. Hän hankki myös maapalstoja ja muita kiinteistöjä, joiden tuottamalla tulolla hän tuki monien järjestöjen toimintaa.

Martti Mäntylä

GARDNER, MA - Martti E. Mäntylä, 75, 224 Saunders St., kuoli marrask. 5, 1995 Heywood sairaalassa sairauden muramana.

Hän oli syntynyt elok. 9, 1920 Teuvassa Suomessa Sylvester ja Aili (Sillanpää) Mäntylän poikana ja oli asunut Gardnerissa vuodesta 1954.

Edesmennyt oli työskennellyt monia vuosia kirvesmiehenä entisessä Seppälä & Aho Construction Co.:ssa New Ipswich, NH:ssä. Sitä ennen hän oli työskennellyt Kelley Brothers Co.:ssa Gardnerissa.

Mäntylä oli taistellut Suomen joukoissa toisessa maailmansodassa.

Kaipaamaan jäi puoliso Hellen L. (Heikkilä) Mäntylä; poika Markku Mäntylä, Hubbardston; tytär Anita Deroche, Fall City, WA; kaksi veljeä, Pauli Mäntylä, Winchendon ja Kalevi Mäntylä, Ruotsi; sisko Lila Mäntylä, Suomi; kaksi lastenlasta; sekä sisarusten lapsia.

Hautaustoimisto Smith, 69 Vernon St., huolehti hautaamisesta Wildwood hautausmaahan.

Lahjoituksia vainajan muistolle voi tehdä American Parkinsons Disease Association, Suite 707, 720 Harrison Ave., Boston, MA 02118 tai American Diabetes Association, 40 Speen St., P.O. Box 1221, Framingham, MA 01701.

Robert H. Auchmoody Funeral Homes, Inc.

Poughkeepsie, NY Hopewell Junction, NY Fishkill, NY
452-1680 221-9234 896-6166

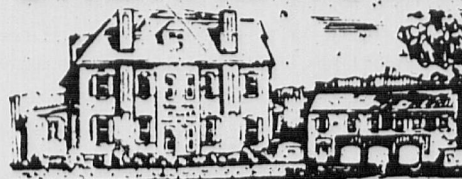
EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

In continuous service to the community since 1849

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller, Director

Phone All Branches 345-6778

Kaarle H. Lehtinen

Newportissa hänen lahjoituksensa turvin voitiin hankkia ja kunnostaa keskus kaupungin eläkeläisten toimintaan. "Kaarle Lehtinen Senior Center" nimettiin hänen mukaansa.

Lehtinen on avustanut Turussa toimivaa Siirtolaisuusinstituuttia sekä Suomen sotaveteraaneja. Yhdysvalloissa hänen lahjoituksensa ovat auttaneet Salolammen kielikylää, Minnesotan yliopiston Immigration History Research Center'ä sen Finnish Studies ohjelmaa ja Suomi Collegea.

Hän oli myös kuulunut Raivaajan tilajakuntaan vuosikymmeniä.

Edesmennyt kuului Sullivan County Grange sekä Odd

Fellows järjestöihin.

Vuonna 1984 Lehtinen sai vastaanottaa Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkin.

Kaipaamaan jäi tytär Signe Ford; kaksi tyttärentyttä, Ilona Caparros ja Sonja Johnston; yksi lapsenlapsen lapsi; ja Suomessa veli Toivo Lehtinen.

Aikaisemmin oli kuollut kaksi puolisoa, Hilma (Haapanen) ja Hilma (Takalla); veli Victor Newportissa; ja Suomessa veljet Arvo ja Frans sekä siskot Hilja ja Helli.

Hautaustoimisto Newton-Bartlett, 42 Main St., huolehti Pine Grove hautausmaahan tapahtuneesta hautaamisesta.

Kukkien edestä vainajaa voi muistaa lahjoituksella itse valitsemansa hyväntekeväisyysjärjestön hyväksi.

Maratoonarin psalmi

Tahdon kiittää Sinua, Jumalani, Suomen kauniista luonnosta, anna minun hetkeksi hiljentyä sinun luomistehtöjesi keskellä, Sinä taivaan ja maan luoja.

Herra, kun tunnen askelten onnistuvan ja pääsen muutama kilometrin päähän, nautin olostani. Kiitän sinua taivaan sinestä, suloisista tuulista, kukkalolistosta matkani varrella. Rukoilen sinulta selästä mieltä, joka on avoin kaikelle kauneudelle, joka minulle tarjotaan juoksuni aikana. Auta minua olemaan koko tämän juoksun ajan ystävällinen muille juoksijoille, rohkaisemaan heitä sekä ottamaan heiltä vastaan rohkaisua, kun he minulle puhuvat.

Kun saavutan puolimaratonin kohdan niin tunnen jotakin jo saaneeni. Kuitenkin auta minua muistamaan se, että varsinaisen maratonin alkuun on vielä monta kilometriä. Auta minua muistamaan että maraton alkua kun jo 32 kilometriä on takana ja kenties jo hiertymät ja krampitkin uhkaavat.

Herra muistuta minua, että kukaan ei ole minua tänä pakottanut. Mutta toisaalta

Kirkkoherra Risto Ahti

maratonin on myös etuoikeus: vähemmistö kansasta tällaiseen pystyy. Opeta minua kiittämään terveydestäni. Juostessani voin miettiä mistä kaikesta voisin kiittää Jumalaa. Kiittäminen on voimien keräämistä. Opetä katsojia ymmärtämään, että juoksijalle hyvä maraton merkitsee oikeastaan hyvää hartaushetkeä.

Pyydä jännittävää löytöretkeä tästä juoksusta. Kun onnistutaan, tulokoon kiitos kannustamaan, kun koetaan epäonnistumisia, saisin rohkaisua. Herra, tahdon kiittää juoksuratojen reippaasta menosta niin kauan kuin jatkan tätä harrastusta. Muistuta minulle, että Jeesuskin vaelsi opetuslapsineen pitkin Galilean kujia ja polkuja. Siinä kulkiessaan hän rohkaisi ihmisiä ja puhui parantavia sanoja kohtaamilleen ihmisille. Herra, anna voimia juosta loppuun saakka ja jos keskeytän niin siinäkin ei ole mitään häpeämistä. Reipas liikunta raikkaassa ilmassa on silti tehnyt tehtävänsä. Ja kun alkanaan lopetan tämän harrastukseni, niin auta minua siirtymään katsomoon rohkaisemaan muita.

Kirkkoherra Risto Ahti luki ylläolevan rukouksensa Suutillan maratonilla Forssassa kesäkuun 19, 1993.

Mailan matkassa

Miamin maisemissa

MAILA ANDERSSON
ESPOO, SUOMI

Päivä valkeni kauniin aurinkoisena. Edessä oli Karjala-seuran järjestämä matka. Matkaoppaana oli hyvin asiansa osaava Fami Vankka ja kuljettajana Hector Zabala.

Ajoimme rantatietä A1A. Sen varrella saimme nähdä useita kaupunkeja, upeita hiekkarantoja, miljoonia maksavia upeita yksityiskoteja, venesatamia ja vehmasta luontoa.

Matkaoppaamme kertoi, että hän oli hakemassa itselleen asuntoa kymmenen vuotta sitten. Mieluisa talo löytyikin, mutta hinta oli \$200,000. Nyt sen hintaan saisi lisätä yhden nollan lisää. Maan arvo on noussut tässä Ocean Rite kaupungissa tuntuvasti. Hän tuumasi, että olisi kannattanut mennä vaikka lainaa pyytämään sen talon ostoon. Eikö vain?

Henry M. Flagler on ollut suurin vaikuttaja Floridan alueella. Hän perusti rautatiet. Hänen upea asuntonsa on museona Palm Beachillä.

Lake Worthin ja Miamin välille mahtuu 30 pikku kaupunkia. Oli mukavaa istua hyvin varustetussa Midnight Sunin autossa ja katsella kauniita näkymiä. Päivän matkalla ei voi pysähtyä useissa paikoissa, mutta yritän kirjoittaa teille kaikkea siitä mitä oppaamme meille kertoi.

Boca Ratonissa on uskomattomman upea hotelli. Sen on suunnitellut sama arkkitehti, joka on suunnitellut useimmat Palm Beachin miljoonatalot.

Hän oli kuulemma tunnetumpi virheistään kuin hyvästä osaamisestaan. Eli talosta saattoi löytyä rappuset, jotka eivät vieneet minnekään tai ovi, joka ei johtanut mihinkään. Hän tuli niin kuuluisaksi virheistään, että häneltä jopa tlatittiin niitä. Ja ettei tärkein unohtuisi, niin kaupungin nimi Boca Raton tarkoittaa rotanpää. Ilmakuva sen selvästi näyttää.

Kaupungista ei löydy yhtään autokauppaa eikä myöskään topless baaria. Joka paikka on yhtä kaunista ja siistää. Sitä kutsutaankin Amerikan Riveraksi. Hinnatkin ovat täällä sellaiset, että ne ovat useimpien tavoiteltavissa.

Pompano Beachilla on USA:n paras ravirata ja kun kaupungissa on jalkapallo-ottelu, maksaa pikkuauton parkkipaikka \$25 ja linja-auton \$100. Korkein tarjottu hinta ylimääräisestä lipusta on tietävästi \$2,100.

Fort Lauderdale on nuorten suosima keväinen lomapaikka. Kerran siellä saatiin aikaan kielto, että nuoret eivät saa sinne enää tulla paikkoja sotkemaan. Heitä saattoi olla samassa huoneessa jopa 20 henkilöä, siis majoittautuneina ja sivouskulut olivat huomattavia.

Kiellon jälkeen huomattiin,

että olivat ne nuoret tuoneet rahaakin ja niin kouluihin lähetettiin kutsukortit. Ja niin oli jälleen kadut tungokseen asti täynnä ja meteli mitä mahtavin. Tämä nuorten kohtaaminen toistuu joka kevät ja hotellit ja motellit ovat kaikki varattuja silloin.

Tässä kaupungissa on kanavia 300 kilometriä. Sitä kutsutaankin USA:n venetsiaksi. Sinne on myrskyn seurauksena syntynyt kaksi luonnonvaraista kanavaa ja tämä mainitaan Guinnessin kirjassa. Viidakon kuningatar niminen laiva tekee kanavaristeilyjä säännöllisesti.

Kuuluisuudet ja uusriikkaat vilkuttelevat auliisti kauniilta rannoiltaan upeiden asuntojensa edustalta. Paavo Nurmi on ollut vaikuttamassa kaupungin kehitykseen. Hänellä on nimikko katukin täällä. 45 miljoonaa dollaria maksanut uusi teatteri on avannut ovensa ja siellä käyvät esiintymässä kaikki maailman kuuluisuudet.

Täältä löytyy myös 200 tehtaanmyymälää. Ostospaikka on yli 2 kilometriä pitkä. Täällä valmistetaan maailman parhaat lasikuitu- ja alumiiniveneet. Hinta noin \$10,000 per jalka. Venepaikan vuokra \$10.00 per jalka päivältä. Donaldin Marla -niminen upea laiva on täällä satamassa koska se ei mahdu Palm Beachin rannoille.

Kaupungin rikkain ja huomattavin mies on D. Heizinger. Hän aloitti liikemiesuransa vaimonsa kanssa lainaamalla pankista rahaa roskien kuljetusautoa varten. Nyt hän omistaa kaksi suurta hotellia ja Miami Dolphins jääkiekkjoukkueen. Nyt hän on oikeissa perustaa huvipuisto Palm Beachin alueella.

Täällä on maailman toiseksi suurin purjehdussatama. Suurin on Miamissa. Täällä on pidetty suuria purjehduskilpailuja. Suomalainen purjehtija Hjalles Harkimo on ollut kerran mukana, mutta juuri satamaan tullessa ajautui karille.

Tällä alueella ei ole otettu merestä korallikiveä raken-

nustarvikkeeksi niin kuin Palm Beachin alueella, jossa maata kulkeutuu runsaasti mereen myrskyjen aikana. Koralli riutat pitävät maan turvallisesti aloillaan. Maan vyörymisen estämiseksi on Palm Beachin edustalle upotettu vanhoja sotalaivoja.

Miami saavuttaa sadanvuoden iän 1996. Sata vuotta sitten Miamissa oli vain 17 asukasta. Etelä-Miami on hieno ja tyylikäs, mutta Pohjois-Miami on alhaisempaa tasoa. Siellä näkee, että kaikilla ei mene hyvin.

Collins Avenue on maailman pisin katu. Yleensä Miamissa on helppo löytää määrättyihin paikkoihin, koska kadut on numeroidut joka suuntaan.

Kuuluisa Marco Polo Hotelli on arabien omistuksessa. Kuuban vallankumous vaikutti suuresti Miamin tilaan. Ensin sieltä tuli hyvää oppinutaa väkeä ja toivat paljon hyvää liiketoimintaa, sillä heillä oli likeyhteytensä ulkomaihin ja se rikastutti Miamin aluetta. Kun Fidel Castro avasi vannkiloittensa ovet ja rikollislaumat tulivat tänne, niin siitä alkoi Miamin alamäki.

Nyt sitä ollaan siistimässä lain voimalla. Ensin rapioitui upea rantaosuus, ja ensiksi jäivät rikkaat turistit pois ja myös tavalliset turistit jäivät tulematta.

1979-1980 -luvun aikana ruvettiin todella siivoamaan kaupunkikuvaa. Vanhaa rakennuskantaa suojellaan tarkasti. Siellä on 700 Art Deco -rakennusta. Niitä ei saa purkaa ja jos korjaa, niin mitään ei saa muuttaa, värisävyjä myöten kaiken on oltava niinkuin se oli alkuperäisenä. Juutalainen Karl Wicher on ollut suuri vaikuttaja tässä asiassa.

Auton ikkunasta näimme valtavan kokoisen Holocaust muistomerkin. Suuri vihreä käsi kohosi maasta ja käsi-vartta pitkin kiipeili runsaasti luurangon laihoja ihmishahmoja. Se on muistutus keskitysleireistä ja ihmisuhreista.

Miamia sanotaan uudeksi

Hollywoodiksi. Siellä tehdään paljon filmejä ja mekin saimme hetken katsella filmintekoa katutasolla.

Kolmen viimeisen vuoden aikana alueet ovat siistiytyneet ja nyt se on luxusta. Rikollisilla ei ole enää varaa tulla sinne. Rikokset tapahtuvat kuulemma heidän omilla alueillaan. Uusrakentaminen tapahtuu tarkkojen säännösten mukaan. Suuria palmuja on istutettu paljon.

Kun tunnettu alamaailman kuningas muutti Miamin saarille hän sai pian huomata ettei ollut tervetullut, sillä kaikki asukkaat muuttivat pois hänen läheisyydestään. Hän oli Al Capone, huume-kuningas.

Täältä satamasta lähtevät suuret hienot alukset risteilylle. Kolme upeinta alusta on valmistettu Suomessa ja myös Norway alus, joka on niistä vanhin.

Kaupunkikerroksella näimme myös upean punagraniittitalon. Sen on Barnet pankki rakennuttanut suomalaisesta kivistä. Punagraniitti ja talon sinisävyiset ikkunat sopivat hienosti yhdeksi kokonaisuudeksi. Upeaa!

Kaupungin asukkaista on hispanoja 43 prosenttia, kotikieli espanja.

Kookospalmu tuli Floriaan Havannasta. Laija teki haaksirikon ja palmut ajautuivat rantaan ja asukkaat istuttivat ne pihoihinsa. Kookospähkinä on maailman suurin siemen. Kolme muuta muualta tullutta kasvia ovat Australian mänty Brasilian pippuri ja melaluka.

Haittojakin näillä kasveilla on. Australian mänty tukahduttaa muun kasvillisuuden ja myrskyn sattuessa se saa paljon tuhoa aikaan lennättäen paksuja oksia ja puunrunkoja. Brasilian pippuri on koristeellinen punaisine marjoinen ja kun linnut syövät niitä, on leviäminen varmaa. Nimestään huolimatta se ei ole maustekasvi. Se kasvaa aivan kiusaksi asti. Melaluka aiheuttaa siitepölyallergiaa.

jatkuu sivulla 6

Mallin pituisten hiekkarantojensa ja luksus-hotellinsa ansiosta Miami Beach tunnetaan kautta maailman.

Amerikan Suomalainen Lepokoti

1800 South Drive
Lake Worth, Florida

Viime viikon perjantaina-iltapäivällä saimme vieraaksi 10 hengen ryhmän Turun Sitoutumattomat Eläkeläiset ry:stä. He toivat iloisin ruusukeen Halloween tansseihin. Heistä yksi, Hilkka Tulva, esitti hauskan laulun "Yöperhonen". He lahjoittivat kodille pikku pakettia. Sydämellinen kiitos Teille ja hyvää jatkoa. Oli ilo tutustua teihin.

Lauantaina Saint Andrew'n Luterilaisen kirkon lapset yllättivät tuomalla Halloween karkkeja asukkaillemme ja he esittivät myös ohjelmaa pastori Mauri Vihkon johdolla.

Maanantaina hoitokodin asukas Vilho Puikkonen täytti tasan 100 vuotta. Sitä juhlettiin monin eri tavoin. Toivotamme Vilholle edelleen onnea ja terveyttä.

Hoitokodista tuli myös kuolinsanomaa. Kaarle Lehtinen nukkui ikkuun 29. pv. 103 vuoden ikäisenä. Muistotilaisuus pidettiin keskiviikkona 1 pv. Pastori Pentti Mäki piti kauniin puheen ja laulua esitti Irja Heino. Musiikista vastasi Bertta Penttilä.

Torstai-iltapäivällä Leo & Charles esittivät jälleen upeaa musiikkia ja Lydyia Knutila musisoi perjantai-iltapäivällä meidän omissa "Iikamissa". Sydämellinen kiitos kaikille Teille.

Huomi!

Lepokodin Ystävien myyjäiset ovat 11 pv. marraskuuta lauantaina klo 7:30 Annan Majalla. Tervetuloa taas joukolla iloisiin myyjäisimme.

Lepokotiterveisin

Finnish-American Club

6016 Delaware Ave.
New Port Richey, FL 34653

Marrask. 11. Sadonkorjuu tanssit klo 8-11 ill. "Just One" soittaa.

Jouluk. 3. Itsenäisyyspäivän ohjelma ja lounas klo 3:00 ip.

Jouluk. 6. Jäsenkokous ja pot luck klo 3:00 ip.

Jouluk. 9. Joulutanssit klo 8-11 ill. Musiikista huolehtii Don Toles.

Jouluk. 17. Puurojuhla ja jouluohjelma klo 3 ip. Liput \$3.00, tulee ostaa etukäteen.

Jouluk. 30. Uudenvuoden illallistanssit. Bill Russellin orkesteri. Liput \$8.00, tulee ostaa etukäteen.

Lipputilaukset numeroista 849-6349, 848-0622 ja 942-3916.

Bingo tiistai-iltaisin klo 6.

Penni-Bingo torstai-iltaisin klo 6-8:30.

Suomalainen kuoro torstaisin klo 12:30-1:30 ip.

Skandinaaviset tanssijat torstaisin klo 10-12 aam.

Käsityöpäivät ensimmäisenä ja kolmantena torstaina klo 10-12 aam.

LUNENBURG, MA - Onni potki Pentti Lainetta tämänvuotisessa FinnFestissä Portlandissa. Hän onnistui voittamaan siellä arvotun Finnairin lahjoittaman Suomen matkan. Luvassa oli matka synnyinmaahan, mistä hän alkanaan oli nuorena miehensä lähtenyt siirtolaiseksi Yhdysvaltoihin.

Uudessa kotimaassa on tullut elettyä jo 47 vuotta. Pitkä aika kenen tahansa elämässä. Siinä ajassa ehti tapahtua jos jonkinlaista. Ja onkin tapahtunut.

Työtä Laineelle tarjottiin Yhdysvaltoihin tultuaan lähes välittömästi Raivaaja Publishing Companyn latomosta. Saman talon leivistä löytyi puolisokin, myös Suomesta tänne hiljattain saapunut konttorin puolella työskennellyt Irma Hirsto.

Vuodet ovat vierähtäneet. Takana on pitkä taival työelämässä. Raivaajasta Pentti siirtyi paikallisen "kielisen" sanomalehden palvelukseen työskennellen siellä aivan viime vuosin asti. Irma jatkoi Raivaajassa vuoteen 1984, jolloin jäi eläkkeelle. Viimeisimpinä vuosinaan hän toimi sekä liikkeenhoitajana että päätoimittajana.

Lomamatkojakin on tehty vuosien mittaan, mutta ei Suomeen. Irma käväisi Suomessa 1981, Pentillä oli nyt edessään ensimmäinen paluu synnyinmaahansa - 47 vuoden jälkeen!

Kävimme jututtamassa Laineita heidän palattuun kymmenpäiväiseltä Suomen matkaltaan.

"Olin jo toinen entinen Raivaajan latoja, joka voitti Suomi-matkan FinnFestissä", Pentti tokaisi alkajaisiksi. Ensimmäinen oli fitchburgilainen Irene Vilakari, jota onnistui Floridan FinnFestissä.

Finnairin lentomatkan lisäksi voittoon sisältyi Hanslin Travel Servicen ja Sokos hotellien yhdessä lahjoittamat kaksi yötä missä tahansa Sokos hotellissa.

Laineilla oli vain hyvää sanottavaa matkastaan. Kohtelu oli ollut paras mahdollinen kaikkialla.

"Ihmiset olivat todella vieraanvaraisia, pöydät notkuivat joka paikassa", Laineet kommentoivat.

Pentti totesi entisen kotikaupunkinsa Porin muuttuneen melkoisesti. Hänen sieltä lähtiessään se oli vielä pikku kaupunki, nyt se tuntui suurkaupungilta.

Mukavaa oli se, että vaikka kaupunkikuva oli muuttunut, "siellä pärjäsi vielä Porin murteella".

Pentillä on Porissa kaksi veljeä, jota hän ei ollut nähnyt kertaakaan Suomesta lähdettyään. Yhteyttä on pidetty kirjeitse, mutta eihän se vedä vertoja sohvalla käytyyn sananvaltoon. Puhumista riitti. Piti kertoa uudet kuulumiset ja käydä läpi lapsuusaikojen tapahtumat.

Läheisessä Ulvilassa asuu ainoa elossa oleva tati, nyt jo yli 90-vuotias, jonka ilolla ei ollut rajoja sukulaispojan nähdessään.

Ulvilakin oli muuttunut.

Porilaisten Laineen veljesten viimeisestä yhteisestä tapaamisesta oli ehtinyt kulua jo 47 vuotta. Tässä Amerikan-veli Pentti (olk.) Elnon (vas.) ja Osmon vierellä.

Kuva: Irma Laine

Arpajaisvoitto FinnFestissä: Matka entiseen kotimaahan

Entinen maaseutu oli saanut esikaupungin leiman. Maataloja ei juuri näkynyt.

Pori kierrettiin tarkkaan. Torilla Irma herkutteli mustalla makkaralla, Pentti nahkiaisia syömällä.

"Joka paikassa oli puhdasta, roskaa ei näkynyt missään", Pentti kommentoi jatkaen että "vissii pesivät kaikki paikat päivittäin".

Pentistä oli outoa kävellä Kirjurinluotoon siltaa pitkin, ennennäköisesti sinne pääsi vain lautalla. Porin jazzfestivaalien myötä saaresta on tullut suosittu kesäviikko paikka. Suunnitteilla on jo toisen silan rakentaminen saarelle.

Kävelykatuja ja pyöräilyteitä näytti olevan paljolti Porissa. Polkupyörät kulkuvälineinä olivat yleisiä. Virkaimiset näyttivät menevän työpaikoille pyörillään, reppu selässä ja kypärä päässä.

"Heillä on kuulemma suh-

kut työpaikoilla", Pentti selitti.

Yleensäkin näytti siltä, että ulkoileminen oli paljon yleisempää kuin täällä päin.

"Kaikilla oli erillinen ulkoilupuku. Ja vanhatkin ihmiset olivat paljon aktiivisempia ja terveemmän näköisiä kuin täällä", Pentti lisäsi.

Yterin hiekkarannallakin tuli käytyä, koska Pentti oli ollut siellä yhden kesän ajan työssä. Sielläkin "vain hiekka ja meri olivat entiset". Reposaari sen sijaan oli vanha tuttu. Sellitys on se, että se on tarkoituksella säilytetty entisenään.

"Alussa ihmettelin, kun ihmiset puhuivat kauppoissa suomea", Pentti kommentoi naurahtaan. Lihastisejäkin katsellessa tuntui oudolta, kun kaikkien lihalaatujen nimet oli kirjoitettu suomeksi.

Penttin synnyinkaupungin Porin lisäksi Laineet vieraili-

vat Hyvinkäällä, Tampereella (Irman entinen kotikaupunki), Orivedellä, Vantaalla ja Helsingissä. Orivedellä ja Helsingissä tavattiin Irman sukulaisia.

Omat pojat olivat kyselleet, että eikö heitä pelottanut kun ensimmäisen kerran olivat tapaamassa toistensa sukua. Irman kommentti siihen oli, että "eiväthän he nyt enää voi potkia ulos".

Suomessa kun menee kylään, pitää huolehtia siitä, että sukat ovat ehjät eivätkä jalat saa haista hille, Pentti selitti. Hän ei muistanut, että kengät pitää joka paikassa ottaa pois eteisessä. Mutta vieraanvaraisuus näkyi siinäkin asiassa. Monilla oli eteisessä laatikollinen eri kokoisia tussuja vieraita varten.

Yhdeksän päivän matka oli aivan liian lyhyt kaiken näkemiseen. Tärkeintä oli tavata sukulaisia kaikkien näiden vuosien jälkeen. Ja heitä myös tavattiin. Veljensä lisäksi Pentti sukuloi serkkujensa luona. Irman veljen lapset ja serkut perheineen järjestivät sukkokokouksen Irman kunniaksi Helsinkiin.

Irmasta oli hauskaa kuunnella Pentin keskustelua serkkujensa kanssa.

"Hetki kun he näkivät toisensa sanoivat 'muistaks kun tehtiin sitä ja sitä', kaikki pahuudenteko kerrattiin".

"En ole koskaan katunut tänne tuloa, mutta nyt tuli ajatelleksi miten paljosta omat pojat ovat jääneet vaille kun heillä ei ole täällä serkkuja tai muita sukulaisia", Irma jatkoi.

Laineet kävivät katsomassa myös Fitchburgissa monia vuosia asunutta Arvo Arjasta, joka muutti joitain vuosia sitten siskonsa luokse Vantaalle.

Matka antoi paljon ja muistelemista jäi pitkäksi aikaa. Suomessa vietetyt yhdeksän päivää olivat niin kiireiset, että vasta nyt kotiin tullessa Laineet ovat ehtineet miettiä mitä kaikkea tuli nähtyä ja koettua.

Pentti ja Irma Laine tutustuvat äskettäin Suomessa matkallaan myös Helsingin Senaatintorin laidalla sijaitsevaan Tuomiokirkkoon.

Kuva: Irma & Pentti Laine

MIAMIN . . .

Jatkoa sivulta 5

Se tuotiin tänne kuivattamaan suo kosteikkoja ja siinä se on hyvin tehokas. Pihapiirissä se vie kosteuden toisilta kasveilta. Kasvi on helppo tunnistaa tuomenkukkaa muistuttavista kukistaan ja suurina levyinä irtoavasta kuorestaan. Se muistuttaa paperiarkkia ja sille voi jopa kirjoittaa. Floridassa on 3,600 eri palmulajia.

Löysin vielä Miamin muistutuksien mielenkiintoisia kohtia. Siellä rakennetaan upeita laivoja. Jos nyt haluaisit tilata sellaisen, joudut ottamaan viisi vuotta. Niitä rakennetaan vain 20 kappaletta vuosittain. Ja vaikka tuollaisen laivan saisi ilmaiseksi, niin jo pelkkä tankin täyttö polttoaineella maksaa \$35,000.

Kaupungissa on 85 prosenttia työttömiä ja saman verran niitä, jotka eivät osaa lukea eivätkä kirjoittaa.

Aterialle menimme Pikku Havanna kaupungin osaan. Ravintola oli Versailles. Ruoka oli erinomista ja palvelu mitä ystävällisintä. Hovimestari kertoi, että heillä on aina turvamiehet paikalla asiakkaidensa turvaamiseksi eikä koskaan ole ollut järjestyshäiriöitä. Hector kuljetajamme oli saanut sovitua viidenkymmenen hengen ryhmälle edulliset ateriat tässä loistoluokan ravintolassa.

Runsaan aterian päälle oli sitten mukava vähän jalotella ja niin menimme kierrokselle Etelä-Floridan historialliseen museoon, joka on perustettu 1940. Siellä oli niin paljon kaikkea, ettei sitä pysty kertomaan sinne on jokaisen mentävä itse katsomaan.

Sieltä tultua asetimme jälleen paikoillemme linja-auton ja suuri yllätys oli kun Hector tarjosi meille aito kuubalaiset kahvit sormustimen kokoisista kupeista, sitä sai toisenkin kerran ja se maistui ja tuoksui ihanalle ja se myös virkisti. Niin, että vilkas puheensorina täytti koko auton. Jos me karjalaiset puhumme muutenkin, mutta kahvi se vasta oikein kielet kirvoittaa.

Tyytyväisin mielin lähdimme kotimatalle ja ensi kerran ajoimme linja-autoille tarkoitettua tieosuutta, josta näki korkeammalta kuin missään muualla tasaisessa Floridas. Oppaamme kertoi, että il-tavalaisuudessa se on vielä upeampaa nähtävää. Muun muassa suuri jalkapallostadion on valaistuna kuin suuri kermavaahdolla kuorutettu täytekakku, jossa väritkin saadaan vaihtumaan.

Kaikki olimme tyytyväisiä onnistuneeseen matkaamme. Oppaamme sanoikin matkamme aluksi, että aivan niin kuin yksi akana voi pilata hyvän puuron, niin myös yksi hankala matkustaja voi pilata koko matkan. Tämä matkamme onnistui erittäin hyvin ja

Jatkuu seuraavalla sivulla

Kirkkouutisia

Fitchburg, MA

Bethel-seurakunta

Suomenkielinen radioharrastus HYVÄT UUTISET lähete-
tään joka sunnuntai-
aamalta WEIM am 1280,
Fitchburg, klo 8:45.

Kiitospäiväjuhla Elm St. Lä-
hetyskirkossa marrask. 19.
päivänä klo 2:00 ip. kahvi-
tarjoilu seuraa Saara-Liisa
Kiven muistojuhlan merkis-
sä.

Rukoukset jatkuvat
entiseen tapaan kodeissa.

Kutsumme teitä mukaamme
myös kotirukoukokouksiin.

Tiedusteluja seurakunnan
toiminnasta voi tehdä 343-
9659.

Elm St.
Lähetysseurakunta

Jumalanpalvelus sunnuntai-
na klo 9:30 aamulla. Pastori
Phillip Meher saarnaa. Pikkulapsille järjestetty hoito juma-
lanpalveluksen ajaksi.

Kellokuoro kokoontuu maa-
nantai-iltaisin klo 7:00.

Kirkkokuoro harjoittelee tiis-
tai-iltaisin klo 6:45.

Hartaustilaisuus keskiviik-
koisin klo 2:00 iltapäivällä.

Lauantai-iltaisin klo 6-7
kirkko on avoinna rukoilua ja
mietiskelyä varten.

Juhla-ajan myyjäiset lauan-
taina, marrask. 11. p:nä klo
9:00 aam. - 2:00 ip. Suoma-
laisia leivonnaisia, makeisia,
käsitöitä, kasvia, kukkalait-
teita, joululahjoja, havajilais-
pöytä, kasvojen maalaamista,
miesten koju, kirjoja ja kiina-
lainen huutokauppa.

Kahvia, pullaa, pannukak-
kia, hot dogeja ja corn chow-
der'a kaiken päivää.

Messiah Lutheran srk.

Perjantaina, marrask. 10.
p:nä klo 7:30 ill. *Singled Out*
ryhmä kokoontuu Freedom
farmilla.

Lauantaina, marrask. 11.
p:nä klo 9:00 aam. - klo 3:30
iltapäiv. Uuden Englannin alu-
een *workshop* First Luht.
kirkossa Holyoke, MA. (Rekis-
teröinti klo 8:30 aam.) **Huom!**
Klo 10:00 aam. - 1:00 iltapäiv.
Vuotuinen *syyslähetyksyy-
jäispäivä* - kahvia, pannu-
kakkua, kahvileipää ym. lei-
vonnaisia myytävänä, kuu-
maa keittoa, säilöttyjä hilloja
ja kasviksia sekä käsitöitä.
Klo 5:00 ill. miesten kuoro-
harjoitus.

Sunnuntaina, marrask. 12.
p:nä klo 9:15 aam. pyhäkou-
lu, aikuisten ja korkeakoulu-
laisten raamattuluokat. Klo
10:30 englantinkielinen eh-
toollis-jumalanpalvelus.

**Muistithan
uusien
tilauksesi?**

MIAMIN . . .
jatkoa edelliseltä sivulta

lopuksi kiittelimme hyvän
matkaoppaamme ja turvalli-
sesti meitä kuljettaneen Hec-
torin.

Jk. Iranan ylösponjoja en olisi
muistanut puoliakaan tapah-
tumista. Miten lieene toisten
matkalaisten laita?

Vielä yksi tärkeä Miamia
koskeva asia täytyy mainita.
Miamin lentokenttä vastaan-
ottaa 45 miljoonaa matkusta-
jaa turistiaikana. Näistä kol-
me miljoonaa jatkaa ristelly-
lle Miamin satamasta, jossa
on neljä Suomessa rakennet-
tua huippuhienoa huvialusta
MS Celebration, *MS Fantasy*
MS Ecstasy ja vanhin niistä
on *MS Norway*.

Olin niin utelias kuulemaan
lisää näistä laivoista ja niinpä
soitin ystävälleni, matkatoim-
istovirkailija Margit Hansli-
nille. *MS Celebration* on ra-
kennettu 1987. Hyttejä siinä
on 743 ja se voi ottaa 1896
matkustajaa. *MS Fantasy* on

rakennettu 1990 ja se voi
ottaa 2634 matkustajaa. *MS
Ecstasy* on rakennettu 1991
ja matkustajia siihen mahtuu
2594. Vanhin näistä neljästä
on *MS Norway* se rakennettu
1960, mutta se on täysin uu-
sittu 1993 ja matkustajia se
voi ottaa 2022. Harvoin laivat
ovat kuitenkin aivan täynnä.
Matkustajien lisäksi lai-
voilla on 900 palveluhenkilö-
kuntaa.

K-Kauppan tiedote lehti ker-
toi maaliskuun numerossaan,
että *MS Ecstasy*n keittiömes-
tarilla Rajanilla on aikamo-
nen valtakunta: 90 henkeä
töissä ja annoksia tehdään jo-
pa 25,000 päivässä. Kanam-
unia kuluu viikossa 48,000
kpl.

Helstingin Sanomista luin
seuraavaa: Masan laivojen ti-
laaja sai kunniamerkin. Tasa-
vallan presidentti Martti Ahti-
saari on myöntänyt Suomen
Leijonan I luokan komentaja-
merkin Israelin kansalaiselle
Ted Arisonille, joka on Carni-
val Cruise Lines, Inc. varusta-
mon perustaja ja omistaja.

Arisonin henkilökohtainen
panos suomalaisen telakkate-
ollisuuden eteen on mittava.
Yhtiön yhteensä kahdeksan
luksusluokan ristelyaluksen
tilaukset ja toimitukset ovat
yhteisarvoaan 14 miljardia
markkaa. Niiden työllistävä
vaikutus taas on yhteensä
lähes 20,000 henkilötyö-
vuotta.

Tanssit

Saiman Puistossa

Lauantaina
marrask. 11. p:nä
klo 8 - 12 yöllä

Dori Wells Duo
soittaa

Kaikki tervetulleita!
Finnish American Club of Saima

Kiitämme

ystäviä, jotka muistivat kukin tai lahjoituksin
ja ottivat osaa suruumme William Berkiön
kuoleman johdosta. Haluamme kiittää
myös pastori David Berthiaumea ja
Seventh Day Adventist seurakuntaa
muistotilaisuutta seuranneesta
tarjoilusta.

William Berkiön perhe

Bethelin srkn.

Kiitospäiväjuhla

marrask. 19. p:nä '95 klo 2 i.p.
Elm St. Lähetyskirkko, Fitchburg, MA

Lisäksi erikoistapahtuma:
Kahvitarjoilu entisen pastorimme Erkki Kiven
vaimon Saara-Liisa Kiven muistojuhlan merkissä.
Toivotamme teidät tervetulleiksi

HUHTALA OIL CO.

198 PATRIOTS ROAD, EAST TEMPLETON

- Our own service department to our customers
 - New customers always welcome
 - Our third generation
- CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

Kultaisen Iän Kerho

FITCHBURG, MA - Suoma-
lainen Kultaisen Iän Kerho
kokoontui lokakuun 31 p:nä
klo 2 iltapäivällä Elm St. Lä-
hetyskirkon seurakuntasalissa.
Puheenjohtaja Anton Nopä-
nen avasi kokouksen lausu-
malla kaikki tervetulleiksi.
Sitten laulettiin "America" ja
"Maamme" laulut Neima
Johnsonin säestäessä. Sen
jälkeen sihteeri Irene Vilakari
luki edellisen kokouksen pöy-
täkirjan, mikä hyväksyttiin.

Vieraana joukossamme oli
seitsemänvuotinen Evan
Schultz. Hän on Alli Kamilan
tyttären poika. Arvo Rantala
oli myös vieraamme.

Rahalahjoituksia kerholle
tekivät Alli Kamila, \$5.00,
miehensä muistolle, ja Helvi
Fiskaali, \$10.00, 91 vuotta
täyttäneen Elna Fiskaalin
syntymäpäivän merkeissä.

Lahjoituksia kahvipöytään
tekivät seuraavat: Henni Lap-
palainen, Irja Allitalo, Taimi
Oikkola, Miriam Orava, Anton
Nopanen, Helvi Fiskaali, Alli
Kamila, Anna Laasanen, Aino
Sipilä, Anna Niemi, Sirkka
Tastula sekä Armas ja Bar-
bara Kaukoranta.

Naomi Lohberger oli kaatu-
nut ja loukannut jalkansa.
Eino Takanen on yhä sairas-
listalla.

Päätettiin panna jouluter-
vehdys Raivaajaan.

Anton Nopanen aloitti ohjel-
man soittamalla kauniita lau-
luja nauhalta, ja sitten Helvi
Fiskaali esitteli ohjelman, mi-
kä oli seuraava: Anna Niemi
luki "Molotoffin haastattelu",

mikä oli unta vain.

Kaija Pesonen lauloi kau-
niisti "Satumaa". Sitten Velk-
ko Peltola ja Kaija Pesonen
lauoivat yhdessä "Veteraanin
iltahuuto".

Mildred Heino luki hauskan
"Uti Palloksen viikset". Anton
Nopanen lauloi "Syyslehdet",
"Kymmenen virran maa" ja
Helvi Fiskaali lausui runon
"Syksy".

Kahvipöytä taas houkutteli
pöydän ääreen.

Mildred Heino

Kauneimmat
joululaulut

BEDFORD, MA - "Kau-
neimmat joululaulut" ilta per-
jantaina, joulukuun 8. päi-
vänä klo 7:30 illalla Lutheran
Church of Savior kirkossa,
Route 62. Kirkko sijaitsee lä-
hellä Concordin rajaa.

Lisätietoja saa soittamalla
Arjalle numerossa 617-280-
3735.

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Kaikenlaisia vakuutuksia . . . Puhutaan Suomea

**NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.**

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

CHOICE
INSURANCE AGENCY, INC.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Tel. 508-343-4853
Eino E. Niinimäki

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILLOITA

**NORTH
END**

SUBARU
MAZDA
ISUZU
SUZUKI

SUBARU • MAZDA
Rte. 13, Lunenburg, MA
(508) 582-4911

ISUZU • SUZUKI
525 John Fitch Highway
Fitchburg, MA
(508) 345-2508

TERVETULOJA YSTÄVÄT
ALICE & EUGENE HEIKKILÄ

*The Finnish-American***RAIVA AJA**

Cemetery Research

KARLA M. TATE
CANTERBURY, CT

On the beautiful, sunny, pre-fall day of September 10, it was a surprise to find over 12 cars parked at the Finnish Hall in Canterbury, Connecticut. However, they were there for a baby shower and not for the Finnish American Heritage Society's scheduled cemetery research safari.

Six people actually did come for the cemetery research: Dick Lenzi, Ella Mäkipuro, John Bennett, Robert Korpinen and Karla Tate who joined the organizer of the event, Burton Jernstrom. We then set out to map two local cemeteries for Finnish names.

We went to the old Plainfield Cemetery first and divided into teams of two each as we covered an assigned section to map out and scour the stones for any obvious Finnish names. We drew rows on paper and indicated where the stones with the Finnish names were located, and noted any other information that was on each of these stones.

Recording all of these Finnish names can be difficult if they are not obviously Finnish. If first names, but not last, are Finnish, this can help in the identifying process. An invaluable key with this is being able to identify, regardless of their names, as many of these Finns as possible. This is why it is important to have people along on these researches, as we did, who have a knowledge of the Finns who lived in the area, making the research more

thorough.

The information on the stones is often very simple; names and dates, or the year. You rarely see sayings, flowery verse or the Finnish language on the Finnish stones in this area, although you occasionally will see this in other parts of the country. The Finns often gather together in life, and in death their stones are often together as well.

We also went to the large Evergreen Cemetery in Central Village. As we divided into our teams and began our mapping, we heard bagpipe music playing in the distance. It is a common practice for bagpipes to be played for the dead. A medley of tunes was played, including the well-known "Amazing Grace," which inspired John Bennett to start singing its words, adding to the already emotional and solemn atmosphere of paying our respects to those whose names we were recording.

Burton Jernstrom has been involved in cemetery research and its historical significance since 1970 when he founded the Voluntown Historical Society. In the process he and the society had mapped almost 40 cemeteries in Voluntown. This mapping did not begin with a Finnish focus; that came later on once Burton became involved in the Finnish American Heritage Society, founded in 1987.

The goal of the Finnish American Heritage Society is to create an information databank on the Finns who lived in the area. We are interested in who these Finns were,

Burton Jernstrom (center) giving instructions to Dick Lenzi (left) and Robert Korpinen on mapping the Finnish names at the old Plainfield Cemetery.

photos by Karla M. Tate

where they lived, and where they are buried, and we hope to gather this valuable information so that future generations of Finnish Americans can come back here to look for and find a piece of their past. We have already mapped several areas where the Finns lived and operated businesses.

"What we are doing is important," Burton says. "Making out the maps is enjoyable." We are making these maps of each cemetery on legal size paper (11x17) so that copies can easily be made in the future.

In Connecticut several cemeteries have been mapped for Finnish names, including Brooklyn, Plainfield and Central Village. In addition, people are collecting data in Rhode Island cemeteries. The information on the stones alone does not make a complete record. More complete information can be found in the local town halls. Burton

has said, "We should take our time and enjoy ourselves and visit our past friends and see their names."

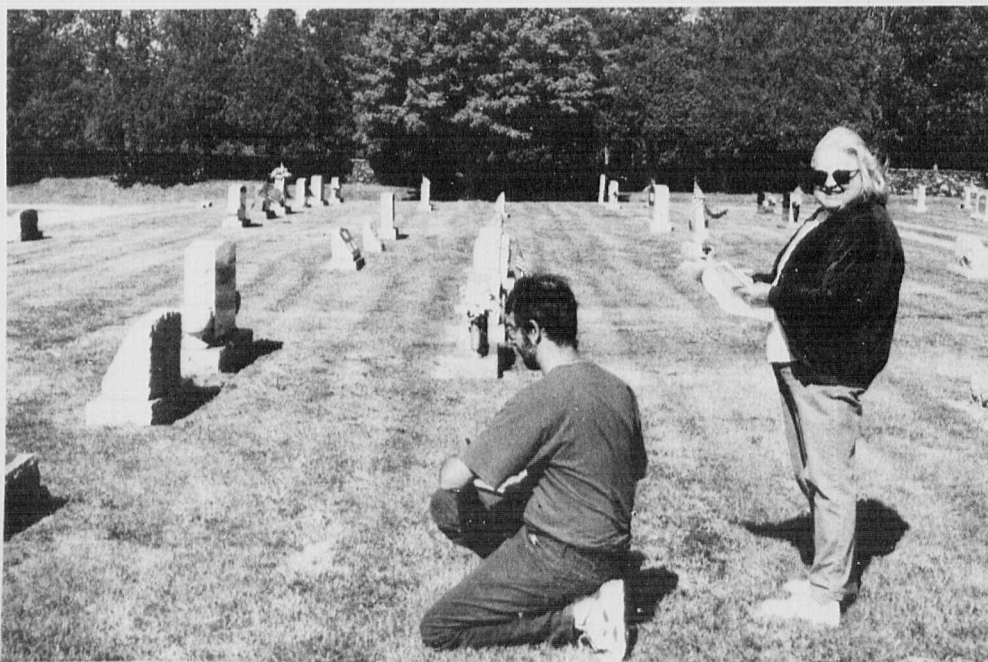
The Finnish American Heritage Society is interested in expanding this research. It is important to inspire and urge other groups to start recording the history of the Finns, marking on maps where and when they lived and worked, as well as mapping the cemeteries. We would like to see a uniting of forces and we encourage other Finnish societies and groups in New England to organize research committees and cooperate with us and each other in this research.

We would like to spark and interest among other groups

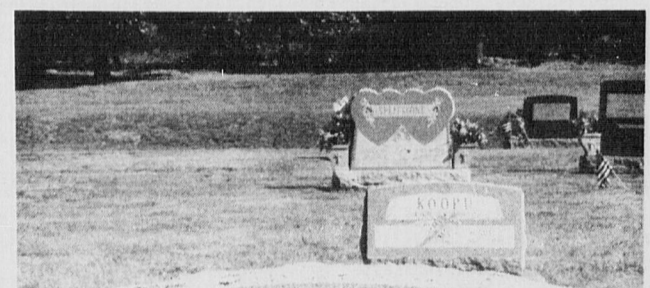
in this regard and would like to know if there are other organizations exploring and recording this kind of information about the Finns.

If anyone wishes further information about this ongoing research project, or wishes to share with us what they have done, please contact: The Finnish American Heritage Society, P. O. Box 252, Canterbury CT 06331.

Editor's Note: If you are sharing information about your research project, do share it with Raivaaja readers as well. Raivaaja, P. O. Box 600, Fitchburg MA 01420-0600

Dick Lenzi and Ella Mäkipuro mapping and recording Finnish names at Evergreen Cemetery, Central Village (CT)

A gravestone with sisu - the back of a Finnish tombstone at the Evergreen Cemetery, Central Village.

Finnish News Digest

First women enter Finnish army

October 16 was a historic day for the Finnish armed forces as the first women started volunteer military service.

Altogether 24 women entered the army, selected to join the special troops. They will serve in the Häme Regiment's Sports School in Lahti, and in the Air Force Technical School in Kuorevesi.

Fourteen women were selected for each of the two bases. In Kuorevesi all of those showed up at the barracks. In Lahti, though, four women cancelled their service

for reasons such as financial and study problems.

The women are being trained for the same army jobs as men. In Kuorevesi they are assigned to an air technical warrant officers' course. In Lahti the women are training to become intelligence warrant officers.

Last year 1,094 women applied for the volunteer armed service. Of these, 225 were chosen to start in 1996. Next year, women's training will extend to include all military branches and special troops. In the land and air

forces, women enter the service in January and February, while in the navy they will begin in February, June and October.

The next selection will be held in April. Applications must be submitted by the beginning of March to the military district to which the applicant's home municipality belongs.

According to headquarters the future aim is to give all female volunteers who fulfill military service requirements a chance to enter the army. Performing such service opens the door for women to have a military career.

Top-ranked social security

Finland earned the top ranking in a recent comparison of social security systems done by the European Union. Finland's social security is in many ways the most extensive in the EU. In 1993 Finland spent proportionately the largest sum of money for social security in the European Union.

According to the study, Finland spent 35.4 percent of its GNP on social security in 1993. After unemployment benefits, the system's share of the GNP was 32 percent. Trailing Finland were Denmark, Sweden and Holland with their share of 33 per-

cent. In Germany and France the figure was 31 percent, and the EU average was 29 percent.

In this comparison, "social security" included social security costs paid by both the government and private institutions including health care, unemployment benefits and pensions.

The report explained Finland's large figures by noting the dramatic recession-related drop in GNP on the one hand and the higher unemployment costs on the other hand. In 1990 the overall costs were merely 26 percent of the GNP.

November arrives in white

Helsinki got its first snow on Wednesday, November 1. Although the snowfall was small the city streets and highways were slippery. Once again winter caught people off guard: a great number of cars were still wearing summer tires and had a hard time on the snowy roads. However, there were few accidents.

Helsinki lights up

This year the deadly November darkness gives way to light as the first *Valon voimat* (Powers of Light) festival lights up the dark Helsinki streets till the beginning of January. For two months some 20 works of light-and-sound art are lit among the people in the city. They brighten everyday routes and buildings even in sleet and blizzards causing people to raise their eyes from the street.

This bright happening is part of a campaign called "Helsinki as the Cultural Capital of the Year 2000." Each year the European Union is bestowing that honor on a city on the continent.

The lights go on this fall for the first time, but the event is expected to expand each year until the end of the century. The festival is a cooperative project of the city and its various schools, artists, communities and companies - everybody has a chance to participate.

Dance, sound and moving images also contribute to the Powers of Light festival. This sparkling celebration includes a path of lights rising over the Esplanadi Park and the twinkling light of Harakka Island from the dark sea. And 2,000

candles will be lit on Tähtitorninmäki hill in Kaivopuisto Park to illuminate a nocturnal dance performance.

Sunnier days for small business

The Finnish government is trying to make it easier for small business to be able to use short-term employment. The minister of justice, Sauli Niinistö (Conservative Party) stated recently in parliament that the matter will be settled by the end of February.

Minister Niinistö reminded MPs that the government program will for the first time acknowledge non-unionized employers who at present have "only responsibilities but no rights...It's a great breakthrough," the minister said enthusiastically.

During the discussion, many ideas were raised as to how to ease the current situation of small business. Suggested improvements included cutting bureaucracy, making employment situations more flexible, arranging securities and risk financing, lowering social costs and making taxation more logical.

'Finnish Connections'

FinnFest USA '96 art exhibit

MARQUETTE, MI - The Upper Peninsula arts community is readying itself for the best arts event in the history of Finnish America next summer. All of the galleries in Marquette and many galleries in other UP locations will be featuring exhibitions of Finnish and Finnish-American artists during August 1996.

The key exhibition, bringing work from artists all over the United States, will be the FinnFest juried show entitled "Finnish Connections," or "Suomalaisen Linkki." Well-known artist Marlene Ekola Gerberick, formerly from Amasa but now living in Maine, will jury the exhibition from slides. Marlene's own work has been widely exhibited in the United States and Finland, and she is committed to her Finnish-American heritage.

For the first time the FinnFest art exhibition will be open not only to artists with roots in Finland, but also to artists who feel some connection to Finnish or Finnish-American culture, whether or not they have drops of Finnish blood in their veins.

Organizers are seeking names of artists who would be interested in submitting work to this exhibition. They do not have to be Finnish! All they need is some interest and concern for things Finnish.

It is hoped that the work will reflect some aspect of Finnishness, as defined by the artist. Love for nature, simplicity, passion for social justice, brooding, dark moods, wry humor, or materials such as wood, handweaving, blacksmithing, subjects such as folk legends, old stories, etc. could be possible Finnish references. The artist may define the connection with a sentence or two.

Entry forms can be obtained after December 1, 1995, by sending a SASE to: "Finnish Connections," c/o Christine Saari, 120 East Park, Marquette MI 49855. Slides will be due May 4, 1996, and the exhibit will be mounted at Lee Hall Gallery, Northern Michigan University, Marquette from August 5 through August 25, 1996.

Christine Saari
for FinnFest USA '96

Finland's winter travel options are endless

NEW YORK, NY - Adventure-filled Finland is offering travelers a number of exciting winter package options.

Ranging from traditional Christmas holidays and snow-filled adventure packages in Finnish Lapland to rejuvenating spa vacations and romantic honeymoons, travel to Finland has never been easier or more diverse. Available through select tour operators, most packages are based on double occupancy and include roundtrip airfare on Finnair, accommodations and some meals.

Holiday cheers

FinnWay invites families to spend Christmas in Santa's homeland with the **Christmas Train to Lapland** package from December 21-29. The trip begins with one night in Helsinki; transportation to Lapland by train; three nights in Salla, a ski resort near the Russian border; and one night in Rovaniemi, home to Santa Claus. Starting at \$2,275 per person (children's rates are available), the nine-day trip features Christmas caroling, tree decorating, a traditional Finnish holiday banquet and tours of Helsinki, Santa Claus Village and Arktikum, Lapland's award-winning science center and Rovaniemi's architectural

turn to WINTER page 10

Kaarle Hjalmar Lehtinen 1892-1995

NEWPORT, NH - Kaarle H. Lehtinen died October 29 at the American Finnish Nursing Home in Lake Worth (FL) where he had been spending the winters. He was 103.

Kaarle Hjalmar Lehtinen was born in Lappi, Turun lääni, Finland, July 27, 1892, son of Kalle and Edla Lehtinen.

He came to Montreal (WI) in 1912 where he worked as a miner. He moved to Newport in 1914 where he worked as a logger, weaver, farmer and landlord. His success in managing real estate made him a generous benefactor to numerous worthy causes.

In Newport he will be remembered for his generous gift that enabled the seniors to purchase and beautifully renovate a building which was named "The Kaarle Lehtinen Senior Center."

To honor his Finnish heritage, he gifted the Migration Institute and Finnish War Veterans, both in Finland, and in the United States, Salolampi, the Finnish language village, in Bemidji (MN), the University of Minnesota Immigration History Research Center, and Finnish studies, Suomi College, Hancock (MI).

Lehtinen had been a Raivaaja subscriber and supporter for over 75 years.

He was a member of the Sullivan County Grange, the Fire Wardens, Order of Odd Fellows (New London) and received numerous honors.

In 1984, president Mauno Koivisto of Finland awarded him the White Rose of Finland for his generous support in the preservation of Finnish heritage. He had also received awards from the State of New Hampshire, the Town of Newport, the Degree of Flora from the state Grange of New Hampshire, among others.

Lehtinen is survived by his daughter Signe Ford; two granddaughters, Ilona Caparros and Sonja Johnston; and one great-grandson, Jay Johnston; a brother Toivo Lehtinen in Finland.

He was preceded in death by two wives, Hilma (Haapainen) and Hilma (Takalla); brother Victor of Newport; and in Finland brothers Arvo

and Frans and sisters Hilja and Helli.

The funeral was held at the Newton-Bartlett Funeral Home in Newport on Nov. 4. Burial was in Pine Grove cemetery.

Memorial donations may be made to the Kaarle Lehtinen Senior Center in Newport or any other favorite organization or charity of one's choice.

Kaarle Hjalmar Lehtinen in Newport (NH) shortly after his 100th birthday in 1992.

Finnish-American Club of Saima

Saima Park • Fitchburg, MA

Membership meeting & turkey dinner

Our annual turkey dinner and November membership meeting will be held on Nov. 12. There will be a social hour starting at 12:00 and dinner will be served at 1:00. The dinner is restricted to paid up members and their guests. All tickets must be purchased in advance and only by members. Tickets for members are \$3 and \$6 for guests. Your tickets will be given to you before the dinner on Nov. 12.

Send ticket payments to Karl Makela, 60 Newell Rd., Holden MA 01520-1437.

After dinner there will be a brief membership meeting. The reading of the proposed bylaw change will be made.

Following is the proposed bylaw amendment: "Proposed amendment to the bylaws by adding paragraph M to Article VIII Committees Section 1:

"The Winter Sports Committee shall oversee and lead the development of winter sports at Saima Park. This committee will maintain their own funds and submit an annual report in writing to the annual meeting."

Two directors resign

Two of our board of directors members have resigned.

George Engman and Voitto Jarvi have served our club for many years. Thank you to both of you for your efforts and contributions to the FACS. We hope you will continue to be active in club affairs.

June Rantanen and Paul Oinonen were appointed to fill the vacant positions until the annual elections which will be held in April 1996.

Dances

Nov. 11 - Dori Wells
Nov. 18 - No dance
Nov. 25 - Dori Wells

Immigration history

One of our newest members is interested to hear how members' families or first relative came to the USA, why they settled where they did and what their first job was. Many stories have been written and related in publications over the years, but there are many which should still be recorded. If you have a story to tell, I'm sure it would be of interest to all.

FACS

Unification meeting report

FITCHBURG, MA - A very satisfactory, well-attended meeting took place Saturday, Nov. 4, 1995, at Saima Park. Interim reports on bylaws, fundraising and building were given.

Present at this meeting was Prof. Arnold J. Aho, program director, division of architecture and art at Norwich University (VT), with helpful ideas on how to approach the planning to meet new building and ground requirements for the new Finnish Center.

Prof. Aho is in an excellent position to be of help as a consultant and cooperate in a possible planning effort with architectural contacts in Finland where there is also interest in our project.

The next meeting will be Saturday, Nov. 18, 1995, 10 a.m. at Kaleva Koti, 107 Mechanic St.

For the committee,
Sirikka Hoglund

Sports Roundup

Hallila first in 200yd freestyle in Maryland Senior Olympics

Esko E. Hallila, age 74, of Temple Hills (MD) competed in swimming events (70-74 age group) at the 1995 State of Maryland Senior Olympics at Towson State University.

On Oct. 6 he was close second in the 100 yd freestyle with a time of 1:20:17. Winning time was 1:19:50. He also took third in the 50 yd freestyle with a time of 35:41.

Hallila was first in the 200 yd freestyle on Oct. 7. His time of 3:14:59 was, he said, "my best time in four years." On the same day he placed second in the 50 yd backstroke with 48:35.

His daughter Joyce Hallila Musser and three grandchildren were in the stands rooting for "Grandpa Esko" as he swam.

On Dec. 21, 1995, Hallila will turn 75 so in the competitions next October he will be in the 75 to 79 age group.

After the New Years Hallila says he will be back working out in the pool again preparing for the '96 Maryland Senior Olympics.

"I appreciate the Sports

News in addition to other news that is printed," comments Hallila about Raivaaja.

Longtime readers may recall Hallila's father, Nikolai A. Hallila, who was RAIVA AJA's Worcester area "astamies" for many years. "I remember him writing late into the night to get the news to Fitchburg," Esko reminisced.

Peltokangas still first in New England

The team of Pekka Peltokangas and Jim Carey took first place in the 2 Men division of the New England Marathon Canoe Championships held on August 5 in Westmoreland (NH). Their winning time was 1:44:23 on a mostly deep water, 14-mile loop course on the Connecticut River.

This was first place for the second year in a row for Peltokangas of New Ipswich (NH) with new partner Carey of Orange (MA).

WINTER TRAVEL

from page 9

highlight. Snowmobile and reindeer safaris are also included.

Two-city dollar stretcher

The popular and affordable Dollar Stretcher package, featuring the "best of the Baltics" includes two nights in Helsinki, a two-night Baltic cruise aboard Silja Line and two nights in Stockholm, Sweden. Available through FinnWay and Holiday Tours until April 1, package prices start at \$799 per person. Optional add-ons can include trips to St. Petersburg, Russia, and Tallinn Estonia.

Romance in Finland

Honeymooners are invited to discover the romance in Finland with FinnWay's two honeymoon packages. Both include private airport transfers, room-service breakfasts, a candlelight dinner, sightseeing with a private guide and champagne and flowers. Newlyweds will also be upgraded to Finnair's Business Class, based on availability.

The six-day Baltic Romance package, starting at \$1,900 per person through May 1996, begins with a three-day stay in Helsinki and contin-

ues with an all-inclusive Silja mini-cruise to Stockholm, Sweden, with gourmet dining, casino and nightclub entertainment and on-board tax-free shopping.

Combining romance and adventure, Romance at the Top of the World is a seven-day package featuring a four-night stay in Lapland with winter adventures such as the one-of-the-kind Icebreaker Cruise, snowmobile safaris and visits to a reindeer farm. The package starts at \$2,350 per person and is available through April 1996.

Cruising options

For the culture-minded, Euro-Cruises offers a seven-day Opera/Cruise package, featuring two nights in Helsinki with an evening at the spectacular new Helsinki Opera and a four-day visa-free cruise to St. Petersburg, Russia, and admission to the renowned Hermitage Museum. Available through April 1996, the package starts at \$869 per person and includes all cruise meals, port charges and taxes.

Bergen Line's Baltic Treasures package, starting at \$1,445 per person, includes a cruise to Stockholm, Sweden, and stays in Helsinki, Turku (Finland's oldest town) and at the luxurious Naantali Spa.

M/S Silja Festival mini-cruises to Tallinn, Estonia, are also available from Helsinki, ranging from \$45-60 per person. Sightseeing tours are an additional charge.

Spa/Fitness

The four-day Stress Buster package, available through Rahim Tours, is guaranteed to relieve stress and rejuvenate the mind and soul. With accommodations at the Halkko Manor and Spa in the 14th-century town of Porvoo, guests will receive fitness classes and daily spa treatments. Prices start at \$559 per person for the land portion.

Great Spas of the World offers several spa vacations options ranging from a lake-side spa in Kuusamo to the northernmost spa in Levittunturi. Packages begin at \$1,494 per person.

For more information on these packages, contact FinnWay at 800-526-4927; Holiday Tours at 800-677-6454; EuroCruises, 800-688-3876; Bergen Line, 800-323-7436; Rahim Tours, 800-556-5305; Great Spas of the World, 800-826-8062; or the Finnish Tourist Board, 655 Third Ave., New York NY 10017, 212-949-2333.

New from Finland

Farmington Hills, MI

Scandinavian Holiday at Finnish Center

Yes folks, it's time again for our Scandinavian Holiday celebration, Saturday, December 2, with a social hour at 6 p.m. and our Smorgasbord at 7:30 p.m. Alert your taste buds because they're in for a real treat, with all the tasty Scandinavian foods prepared by our own FCA ladies.

Call your friends and neighbors and make plans for a most enjoyable evening. It's a great chance to get together within our Scandinavian community. We will have special entertainment and prizes, too. And, of course, you're invited to wear your national dress!

Make your reservations with Betty at the FCA office (810-478-6939). Admission is \$13.50 per adult until Nov. 15; after that date tickets are \$15. Bring the children! Tickets for ages 6-15 are \$6; age 5 and under are free. If you have a party of eight you may reserve a table.

Tickets are available at the FCA office; if you send in your check your tickets will be held at the office for you. Please make checks payable to the FCA. Cut-off date for tickets is Nov. 25. Sorry, no "walk-ins." We are limiting tickets to 200, so please get your reservations in early.

Do come join us and celebrate the Holidays Scandinavian style. See you there!
Jane O'Brien

Celebrate Finland's Independence

A varied and interesting program is planned for the annual observance of Finland's independence at 3 p.m., Sunday, December 3, at the Finnish Cultural Center.

The ceremony will begin with the anthems, accompanied by Kristen Kreiner. Al Lehtinen will lead us in a special invocation. Consul Ruben Nayback will present a resume of events in Finland, and Gerald Malstrom will report on FinnFest '95 in Portland, where he served as the historical society's representative to INDEPENDENCE page 12

Elm St. Cong. Church Holiday Fair

Sat. Nov. 11, 1995
9 am. - 2 p.m.
264 Elm St., Fitchburg
Coffee braids, pies, cakes
Finnish foods
pannukakku, kaalikääryleet
plants, flowers, books
knitwear, gift items etc.

Finland's 78th Independence Celebration Dinner Dance

Sat., Nov. 18th 6-12 p.m.
Westminster Country Club
Music by
Bert Stromholm
\$20.00 per person Proper Attire
Tickets available at Raivaaja
Finnish Memorial Foundation

Elm Street Steam Rooms "A TRADITIONAL FINNISH STEAM SAUNA"

348 Elm St., Fitchburg, MA
(508) 345-7305
Hours:
Wed. 4-10 Fri. 3-10
Th. 4-10 Sat. 12-10
Sun. 8-9
RUSS DAVIS, PROP.

Finlandia Foundation

NEW YORK METROPOLITAN CHAPTER INC.

An Invitation

Place: The Park Avenue Methodist Church, 106 East 86th Street, New York, NY 10028.

Date: Sunday, December 3rd
Time: 2:00 p.m.

Finland's Independence Day Celebration

The Finlandia Foundation Metropolitan Chapter is again sponsoring the Annual Independence Day Celebration to commemorate the Republic of Finland's 78th Anniversary.

Our featured speaker will be H. E. Wilhelm Breitenstein, Permanent Representative of Finland to the United Nations. Musical selections honoring Finland will be included as well as a coffee social following the program.

There is no admission fee; therefore, we are asking for your financial support to cover the costs: ...rent, supplies, etc. With your help, the Foundation will be able to

continue with this very important tradition for years to come.

Again, you, your family; and friends are cordially invited to attend the celebration of Finland's 78th Independence Day.

We would like to list the names of contributors within our printed program, so please send your contribution to the address below before Friday, November 17.

We look forward to seeing you at this very special event.

Gratefully, Douglas Nielson, Anna-Liisa Rintala, Eric Salonen, co-chairpersons, Independence Day Celebration Committee.

Donations may be sent to Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter Inc., c/o Douglas Nielson, 5 Oakridge Drive, Port Chester NY 10573.

For more information, 914-939-1855.

Finnish Embassy tour

FITCHBURG, MA - There is still time to sign up for the two-night, three-day trip to Washington, D. C., to tour the Finnish Embassy building. However, registrations should be made immediately as the trip will take place on Monday through Wednesday, November 27-29.

While visiting the embassy on Tuesday morning the unusual works of fabric artist Ulla-Maija Vikman will be viewed. A return trip to the embassy will be made that evening to enjoy a concert by a male choral group from Espoo, Finland. A bus tour by a professional guide of our capital city is also included.

Contact Toini Laakso, 508-343-7234, 535 South St. 4-4, Fitchburg, for forms and information.

The trip is sponsored by the Finnish Cultural Center.

Toini Laakso

140

new annual
subscriptions
in
RAIVA AJA's
90th anniversary
drive.

MORE ARE NEEDED TO
REACH THE GOAL!

Have you sent in
a new subscription
yet?

Sanomalehti
aina ajan tasalla

Kalenteri

CALIFORNIA

- Nov. 14 - United Finnish Kaleva Brothers & Sisters No. 21 membership meeting, 7:30 pm, Brotherhood Hall, 1970 Chestnut St, Berkeley.
- Dec. 2 - Bake Sale & Joulpuuro, 10 am, Kaleva Brotherhood Hall, Berkeley. Sponsored by FAHA Ladies.
- Dec. 3 - Finland's Independence Day Celebration, 2 pm, Kaleva Brotherhood Hall, Berkeley.
- Dec. 9 - *Pikkujoulu* family Christmas party, 2 pm, FAHA, Sonoma. Pot luck dinner, gift exchange. To order Christmas stocking for children: 415-824-6290.
- Dec. 10 - Children's Christmas Party, 2 pm, Brotherhood Hall, Berkeley. Sponsored by Kaleva Brotherhood.

CONNECTICUT

- Dec. 4 - Aura Seura membership meeting, 7 pm, Aura Hall, Voluntown.
- Dec. 10 - Christmas Program, 2 pm, Aura Hall, Voluntown.

FLORIDA

- Dec. 3 - Finnish Independence Day program & lunch, 3 pm, Finnish-American Club, 6016 Delaware Ave, New Port Richey.
- Dec. 6 - Finnish-American Club membership meeting & pot luck, 3 pm, Finnish-American Club, New Port Richey.
- Dec. 9 - Christmas Dance, 8-11 pm, Finnish-American Club, New Port Richey. Music by Don Toles.
- Dec. 17 - Puuro Juhla & Christmas Program, 3 pm, Finnish-American Club, New Port Richey. Advance tickets required: 849-6349; 848-0622; 942-3916.

MAINE

- Nov. 18 - Dance, 7:30 pm, Watts Hall, Thomaston. Music by Veikko Honkala, accordionist. Sponsored by Finn-Am Society.
- Nov. 19 - Finnish-American Heritage Society of Maine monthly meeting, 2 pm, Heritage Center, Maple St, West Paris. Program: Honoring Our Veterans.
- Nov. 21 - Finn-Am Society meeting, 7 pm, Masonic Hall, Warren. Speaker: Artist Marlene Ekola-Gerberick.

MASSACHUSETTS

- Nov. 10 - Jul Bazaar, 1-9 pm, Viking Club, 410 Quincy Ave, Braintree. Sponsored by Viking Ladies.
- Nov. 11 - Holiday Fair, 9 am-2 pm, Elm Street Church, 264 Elm St, Fitchburg. Finnish pastry, *pannukakku*, coffee & coffee-bread included in the offerings.
- Jul Bazaar continues, 10 am-3 pm, Viking Club, Braintree.
- Fall Mission Festival, 10 am-1 pm, Messiah Lutheran Church, 750 Rindge Rd, Fitchburg. Offerings include *pannukakku*, Finnish coffeebread.
- Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Music by Dori Wells Duo. Sponsored by FACS.
- Nov. 12 - FACS Turkey dinner, Saima Park, Fitchburg. Tickets to members by advance sale only; reservations to Karl Makela, 60 Newell Rd, Holden. Brief membership meeting follows dinner.
- Nov. 14 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Elm Street Church, Fitchburg.
- Nov. 15 - Finnish American Society of Cape Cod monthly meeting, 7 pm, W. Barnstable Community Building, Rt 149, West Barnstable.
- Nov. 18 - Unification meeting, 10 am, Saima Park, Fitchburg. Sponsored by FACS.
- Finnish Independence Dinner Dance, Westminster Country Club, Ellis Rd, Westminster. Baked stuffed chicken or roast pork dinner. Music by Bert Stromholm.

MASSACHUSETTS

- Advance sale tickets only: deadline Nov 12. Tickets available at Raivaaja. Sponsored by Finnish Memorial Foundation.
- Italian night dinner dance, Viking Club, Braintree. Music by Nils Lundin. Reservations: 617-337-1809.
- Nov. 21 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Elm Street Church, Fitchburg.
- Nov. 25 - Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by Dori Wells. Sponsored by FACS.
- Dec. 2 - *Tanhuuistelmia* (Folk Dance Memories), 7-11 pm, Senior Citizen Center, Wallace Ave, Fitchburg. Music by Hannu & Mark Mäkipuro. Finnish foods. Sponsored by *Revontulet*.
- Dec. 3 - Finland's Independence Day celebration, 2 pm, Fort Pond, Kaleva Road, Littleton. Sponsored by Kalevaiset Civic Assoc.
- Dec. 8 - *Kauneimmat joululaulut* (Finnish Christmas songs), 7:30 pm, Lutheran Church of Savior, Rte 62 (near Concord border), Bedford. For more info: Arja, 617-280-3735.

MICHIGAN

- Dec. 2 - Scandinavian Holiday, Finnish Center, 35200 W Eight Mile Rd, Farmington Hills. Social hour, 6 pm; smorgasbord 7:30. Reservations: 810-478-6939. Sponsored by FCA.
- Dec. 3 - Finland's Independence observance, 3 pm, Cultural Center, Finnish Center, Farmington Hills. Sponsored by Finnish-American Historical Society.
- Dec. 9 - Children's Christmas Party, 2-4 pm, Finnish Center, Farmington Hills. Sponsored by New Generation.
- Pikkujoulu Celebration, 2 pm, Marne United Methodist Church, Marne. Sponsored by Finnish American Society of West Central Michigan.
- Aug. 7-11 - FinnFest USA '96, Marquette. For more info, write: FinnFest USA '96, 121 N Front St, Marquette MI 49855; call 800-906-FINN (or 906-222-FINN - toll free UP); e mail: finnfest@nmu.edu.

MINNESOTA

- Dec. 9 - Pikkujoulu Celebration, International Institute, 1694 Como Ave, St. Paul. Catering by Soile Anderson. Sponsored by FACA.

NEW YORK

- Nov. 10 - Finlandia Foundation Metropolitan Chapter monthly meeting, 8 pm, Central Presbyterian Church, 6th floor, 593 Park Ave, New York. Program: slide presentation on South American Indians by Laila Williamson.
- Dec. 3 - Finnish Independence Celebration, 2 pm, Park Ave Methodist Church, 106 East 86th St at Park Ave, New York. Guest speaker: Wilhelm Breitenstein, Finnish ambassador to the UN.
- Dec. 8 - Christmas Party for the whole family, 8 pm, 6th floor, Central Presbyterian Church, 593 Park Ave, New York. Christmas carols & cheer.

OREGON

- Dec. 14 - Finnish-American Historical Society of the West membership meeting, 7:30 pm, Portland Pentecostal Church, 6225 N. E. Stanton, Portland. Their annual (double-anniversary) potluck begins at 6:30 pm.

WASHINGTON

- Dec. 2 - *Itenäisyysjuhla* - Finnish Independence Day Dinner & Dance, Mountaineers Club, 300 Third Ave W, Seattle. Reservations by Nov. 15: 489-5067 or 644-2413. Sponsored by Finlandia Foundation Seattle Chapter.

Events subject to change without notice

From the compartments of memory

by Vennu

translated by Roy Helander

Is there anything more interesting than remembering one's youth? The years of one's youth produce flashes of occurrences that one has long forgotten. One lives those events anew.

I was out hunting in a neighboring state. As I journeyed on my way I came upon a gloomy forest of whose size I had but little knowledge. After an hour, I came out on a narrow dirt road beside which there was a small camp. Since I was not sure of my direction, I stopped in to ask for help.

The camp dweller was a surprise to me. He was a friend from days long past when I worked in a lumber camp. The man had aged visibly. Heavy work and 70 years of age had affected his formerly excellent posture.

In our conversation I learned that he had gone through a life of rich and unsparring

experiences which had not given him material riches, but his spiritual capital had been increased. A lumberjack's life contains more cloudy days than sunny. And that had been the case in my friend's life as well. He had never found a soulmate. Perhaps he had lacked the courage to support a family or had he just been unable "his own rib" and other "ribs" had not pleased him.

At the same time as we chatted of the past as well as the present day, I eyed the furnishings of the camp. It was not high in either quality or quantity. In one corner there was a bed, still unmade. There was a radio on the table, and two chairs. A box served as dish cupboard, with two shelves therein.

The subject of my tale came to America at the birth of the century. Except for some short terms on various farms,

he had been a lumberjack. Lumbering, especially log cutting, are not the worst of jobs, as far as ability and energy, as the work takes place out of doors, and often the scenery, as in our neighboring state, is magnificent. I myself remember how often I admired the sun as it set behind distant mountains.

But life was boring and spiritually dead in the camps in the first and even the second decades of this century. There were no radios and often nothing to read. But later, when the lumberjacks began to organize, there were improvements in their lives. My friend spoke of the primitive conditions of the early days:

"One evening when we returned to our camp from our day's labor and hung our wet clothes to dry over the rafters, I noticed a newcomer who sat on a bench, reading a newspaper called 'Raivaaja.' We were all surprised for no one had heard of such a paper. We had all come to the camp straight from the paws of the immigrant officials, at it was said of men who were brought to the forests directly from the boat.

"What kind of paper is this 'Raivaaja?' That is what we asked the newcomer. He urged us to read the paper for ourselves, and so it went around the room until all had seen it. We all became friends of Raivaaja without further note. Through Raivaaja we were able to learn of the life and activities of the Finns in larger areas. Soon almost all our camp dwellers ordered Raivaaja for themselves."

My friend interrupted his story and pulled down the shade on the single window so that the setting sun's rays were not in his eyes. Then he took the Raivaaja from his table and glanced at the headlines. After a moment he laid it down and said:

"Current new immigrants hardly understand what a good friend Raivaaja used to be to the Finns, especially the lumberjacks. Before Raivaaja, the Finnish American lumberman was totally separated from the rest of the world. His world was the camp and the forest, on his breaks the barrooms in the cities. All he knew of America was the hard work and poor food of the camps and the raw taste of the whiskey which took with it all the money he had earned in the woods and gave him only a vexing hangover. His route was from city to camp, camp to city.

"But by reading Raivaaja the Finnish lumberjack had a new world open to him. His philosophy of life changed. I personally can remember that as soon as we became friends of Raivaaja, we went to the workers' hall when we went to the city and listened to speeches about economic and political questions, of temperant lifestyles and many other subjects. Instead of being

part of the 'Face on the Barroom Floor' drama, we watched plays that opened up our narrow knowledge of life. Like a good friend, Raivaaja directed Finnish men and women to the place where they were taught how to be new people."

My friend's eye was wet. Old experiences moved him. He continued:

"I am an old man. My life work is over. I get a small pension. It does not seem to be enough even for my food at times, but I will not do without my Raivaaja subscription. I'll order Raivaaja even though I have to skip a meal. I'll see to it that it comes to me up to my last breath."

Those words affected me strongly. Before me was a man who can be held up as an example to those of us who live under better economic conditions.

"I'll order Raivaaja even though I have to skip a meal!"

He did not speak of the cost of the subscription.

When I have often demanded the impossible of Raivaaja and objected to raising the subscription rate even though I knew that one cannot go ahead with nothing, I was ashamed before my old friend.

Having said good-bye, I threw my gun over my shoulder and went off in the direction that my friend had promised would lead to the road that I sought.

The above article originally appeared in Raivaaja's 50th anniversary album published in 1955.

Vennu was a pen name used by Akseli Mattson (1891-1971). Mattson served on the Raivaaja editorial staff 1952-56 and as editor in chief 1962-64. In addition, through the years Mattson was a frequent contributor of articles and stories to Raivaaja publications.

In Search of Santa

by Kari Keränen

with illustrations by Marjallisa Pitkäranta

Two little elves, Quick and Nimble, are brought to life by the magic wand of the Snow Queen. As soon as they hear about Santa Claus, they decide to find him. With the help of friendly animals and people whom they meet on their way, they travel around Europe and Africa, visit Japan and North America, and even reach the North Pole. The little elves travel by airplane, magic carpet, camel and the amazing sleigh of the Ice Princess. During their quest they get to know several of Santa's colleagues, including King Wenceslas, La Befana, Rupert, Juletomten and Jack Frost. But not until they arrive in Finnish Lapland do they finally meet the one they have been looking for: the real Santa Claus.

The search for Santa starts on December 1st, and there is a story for each day until Christmas Eve. Along with the adventures of Quick and Nimble, the book tells many intriguing things about Christmas traditions and customs all around the world.

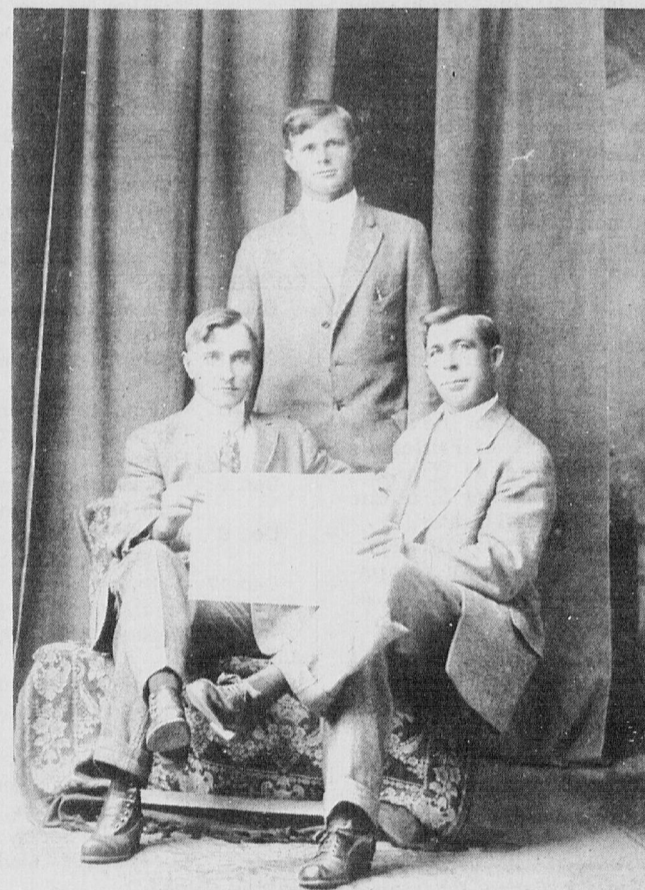
hard cover (8 1/2" X 10 1/2"), 120 pages full color illustrations
Printed in Finland, in the land of Santa Claus

\$14.95

add \$3.00 for postage & handling
(Mass. residents add 75¢ state sales tax)

Order from:
RAIVA AJA

P. O. BOX 600, FITCHBURG MA 01420-0600

Three men pose proudly with a copy of RAIVA AJA, probably before 1920. Do you recognize any of them. Write Raivaaja, P. O. Box 600, Fitchburg MA 01420-0600.

Photo courtesy of Irla Moisio/Finnish Cultural Center

INDEPENDENCE

from page 11

sentative.

You will be treated to a musical interlude by the Finlandia Male Chorus, led by Henry Naasko. Exchange students invited to join us will be introduced by Herbert Pillo. Finnish war veterans of the Winter War and War of Continuation will be recognized, and Harri Virjo will describe the Veterans' Cemetery in Helsinki. "Remarkable Finns" will be the subject of a

talk by Marianna Webb (nee Karell), and Mike Honka will conclude the program with a beautiful rendition of "Sininen ja valkoinen."

Admission to the program is \$2, and coffee will be served. We will also be accepting dues of \$3 from those interested in joining the Finnish-American Historical Society at that time.

George Koskimaki

NOW IS THE TIME TO SUBSCRIBE TO RAIVAAJA

This year we are celebrating RAIVAAJA's 90th anniversary. The paper is here to serve all Finnish Americans; it is a vital information link for us all. It reports on happenings in Finnish American communities across the country. It is also a bridge to Finland, giving news and information not usually found in other American publications. It helps us learn and explore our history and culture.

For RAIVAAJA's 90th we are launching a campaign to increase our readership because we know that there are many more people out there who would enjoy the paper. Our goal is 900 NEW SUBSCRIBERS FOR THE 90TH!

And here's something to help get this subscription drive going: a drawing will be held on December 31, 1995, with cash prizes of \$200, \$100 and \$50. Here's how to make sure your name is included in the drawing:

- Be a RAIVAAJA *asiamies* (agent) and sign up a NEW 12-month subscription order... a friend, relative, someone who just moved into town. When you send in the order, be sure to include your name with the new sub - both names will be included in the drawing!
- Give a one year NEW gift subscription. Here again both your and the gift recipient's name will be included.
- And, if by some rare fluke you do not already subscribe to RAIVAAJA, enter your own NEW 12-month subscription and your name will be included.

(For purposes of this drawing, a new subscriber hasn't subscribed to RAIVAAJA during the past 12 months)

Remember, EVERY time you send a NEW subscription we'll add both names to the drawing pool. The more new subscribers you sign up the better are your chances of winning!

So, no more of passing the paper around to a friend, neighbor or relative - get them to subscribe instead!

Marita Cauthen
Editor

RAIVAAJA FOR A FRIEND

Now you, RAIVAAJA's friend, have a timely opportunity to introduce your newspaper to your friends, relatives and acquaintances during its 90th anniversary year.

We hope that you see to it that you'll get at least ONE new subscriber during the anniversary year. There is no better birthday present for RAIVAAJA!

The subscribing is easy, all you have to do is fill in the coupon and mail it to us today!

SUBSCRIPTION COUPON

Participate in RAIVAAJA's 90th anniversary year campaign to increase the number of our current subscribers by 900 by the end of the year. Both the new subscriber and the agent get to participate in a drawing taking place December 31, 1995. Annual Subscription rates: USA - \$23.00, Foreign - \$28.00

Subscriber's name _____

Agent (if different) _____

Address _____

Address _____

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY

P.O. Box 600

Fitchburg, MA 01420-0600

Phone (508) 343-3822

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Lenkkimakkara
liian suolaista

Helsingin yliopiston biolääkettieteen laitoksen tutkimuksen mukaan lenkkimakkarat ovat suolaisempia kuin niiden pakkaukset antavat ymmärtää. Virhe syntyy tutkimuksen mukaan mittausmenetelmistä.

Tutkimus laittoi terveellisyysjärjestykseen 10 myydyntä lenkkiä. Perusteina olivat natriumpitoisuus, kaliumin ja magnesiumin oikea suhde ja magnesiumipitoisuus.

Terveellisimmäksi lenkkimakkaraksi erottui selvästi Poutun lenkki, koska siinä käytetään mineraalisuolaa. Listan perää pitää Atrian Takalennki. Suosituu suomalainen, "HK Bleu" eli HK:n sininen, on listan kolmosena.

Ahtisaari
Ruotsissa

Suomen tasavallan presidentti Martti Ahtisaari toivoo ruotsinsuomalaisille parempia mahdollisuuksia oppia suomea. Hän kommentoi asiaa haastattelussa, jonka *Uppsala Nye Tidning* julkaisi presidentin Ruotsin vierailun aattona viikko sitten. Ahtisaari kävi torstaina päivätään Ruotsissa.

Ohjelmaan kuului vierailu Upsalassa ja neuvottelu pääministeri Ingvar Carlssonin kanssa.

Ahtisaarta ja Carlssonia yhdistää kiinnostus YK:n toimintaan. "Yritämme nyt käyttää diplomaatiaamme, jotta saamme Ruotsin YK:n turvallisuusneuvostoon", presidentti kertoi Suomen tuesta Ruotsin hankkeelle.

KIRKKO . . .
jatkoa sivulta 2

muun muassa kiinteän ja raitaisen sisustuksen käyttäminen kirkkorakennuksen ajoitukseen. Kirkon ikää ei enää määritellä kirkon lattian alta löydettyjen kolikoiden iän perusteella. "Rahoja voi tippua lattianrakoihin vuosisatoja kirkon rakentamisen jälkeenkin, tänä päivänäkin", Hiekkänen naurahtaa.

Systemaattinen tutkimus yhdistettynä uusien ajoitusmenetelmien kriittiseen käyttöön muutti radikaalisti kymmenien kirkkojen iän joko nuoremiksi tai vanhemmiksi. Kirkkojen "nuorentuminen" sai monet asianharrastajat kiistämään Hiekkäsen tulokset. Tuntui pahalta, kun paikallishistoriassa keskeistä temppeleiltä yhtäkkiä riistettiin 100-200 vuotta.

Isossakyrössä reaktio oli jyrkimpiä. Jotkut halusivat upottaa Hiekkäsen Kyröjokeen, mutta kun hän matkusti paikalle kertomaan tuloksistaan, tilanne rahoittui. Kirkon iästä on yhä eri kantoja, mutta yhä laajemmin on "havahduttu huomaamaan, ettei ajoitus ole ihan yksinkertaista", Hiekkänen kertoo.

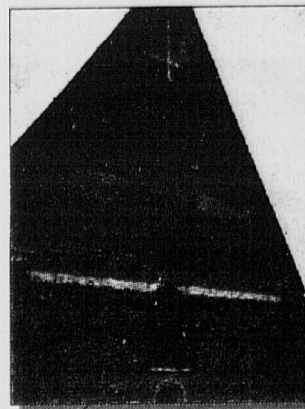
"On myös oivallettu, että tietyillä paikkakunnilla ei 1300-luvulla kerta kaikkiaan ollut mitään taloudellisia edellytyksiä kirkon rakentamiseen."

Kivikirkkojen
kolme ikäryhmää

Hiekkänen jakaa keskiajan kivikirkot kolmeen ryhmään.

Vanhimmat, ensimmäisen sukupolven kirkot ovat Ahvenanmaalla. Ne rakennettiin laajasti ottaen 1300-luvulla. Jomalan kirkko valmistui 1200-luvun lopulla. Ahvenanmaan kirkot ovat keskenään melko erilaisia, mutta kuuluvat siihen rakennusvaiheeseen, joka synnytti folkungajan kirkot Sveanmaalle.

Toinen kirkkosukupolvi ajoittuu 1420- tai 1430-luvulta aina 1480-luvulle. Ryhmään kuuluvat kaikki Itä-Uudenmaan kirkot sekä useimmat Länsi-Uudenmaan ja Varsinais-Suomen kirkkoista. Tämän yhtenäisen alueen ulkopuolella ovat vain Finström Ahvenanmaalla, Hattula Hämeessä ja Vehkalahti (Hami-

1450-1480 vuosina rakennettu Hattulan kirkko Hämeessä. Aikaisempi käsitys rakennusvuosista oli 1370-1420.

na) Etelä-Karjalassa.

Uudenmaan vanhin kirkko on jokseenkin varmasti Pernajassa. Varsinais-Suomessa muun muassa Mynämäen, Nousiain, Taivassalon ja Vehmaan kirkot rakennettiin jonakin ajankohtana vuosien 1440-1470 välillä. Perusteita niiden ajoittamiselle 1300-luvun alkuun ei ole.

Kolmanteen sukupolven 1480-1550 kuuluvat kaikki Satakunnan, Pohjanmaan, Savon, Karjalan ja Hämeen kirkot (paitsi Hattula). Tämän ryhmän kirkkoja rakennettiin myös Varsinais-Suomeen, Uudellemaalle ja Ahvenanmaalle niihin seurakuntiin, joihin edellisen sukupolven kirkkoja ei tehty.

Muun muassa Raision, Tyrnävän ja Karkun kirkkojen pe-

Keminmaan kirkko vuosilta 1480-1550.

rinteiseen eli kanonisoituun ajoitukseen Hiekkänen teki huomattavan muutoksen: yksikään ei ole 1300-luvulta vaan 1500-luvulta.

Itämeri yhdisti
rakentamisenkin

Harvojen suurten kivilinnojen ja rälssimiesten asuinlinnojen rinnalla keskiaikaiset kivikirkot ovat pysyvä todiste Suomen kulttuurin pitkästä linjoista ja yhteyksistä muuhun Eurooppaan.

Itämeri oli jo tuhat vuotta sitten silloisen kaupankäynnin liikenneväylä ja yhdistäjä - oikoonkin, että se on usein saattanut myös viholliset toistensa kimppuun.

Puhumisen Itämerestä yhdistäjänä voi tuntua kliseemäiseltä, mutta se on hyvä pitää mielessä, kun tarkastelee suuren katolisen kristi-

kunnan kannalta kaukaista ja periferistä kolkkaa kaukana Pohjan perillä, Turun hiippakuntaa Upsalan arkkihiippakunnassa Ruotsissa.

"Saman voi muistaa myös katsellessaan Suomea Brysselin ja Strasbourgin horisontista", lisää Hiekkänen, jolle Euroopan ja Itämeren piirin eri aikakausien erilaiset uni- onit eivät ole vieraita.

"Vaikutteet, esimerkiksi taiteen fyysiset ilmaukset, saattoivat tulla jo keskiajalla Saksasta Suomeen juuri niin nopeasti kuin laiva pystyi purjehtimaan Itämeren yli, eikä tämä aika ollut pitkä."

(HS)

Valtiosihteeri
ministeriön
listoilta

Ulkoministeriön valtiosihteerin paikka tulee ministeriön sisäiseen hakuun. Ulkoministeriö on sopinut asiasta presidentti Martti Ahtisaaren kanssa.

Hakukierros on tarkoitus toteuttaa nopeasti, ehkä parissa viikossa.

Viran asettaminen hakuun merkinnee sitä, että Ahtisaari ei ole ainakaan vielä lyönyt lopullisesti lukkoon omaa ehdokastaan.

Ulkoministeriössä on paria aikaa meneillään laajan nimityskierroksen valmistelu. Valtiosihteerin valinta on määrä tehdä alta pois, sillä se avaa uusia paikkoja läpi hallinnon. Hausta huolimatta uusi valtiosihteeri pyritään valitsemaan siten, että hän pystyy aloittamaan uudessa tehtävässänsä heti 1996 alussa.

Tampella
edelleen
tappiolla

Tampella-konsernin tappio tammi-elokuulta on 334 miljoonaa markkaa. Konsernin omavaraisuusaste on heikentynyt vuodessa kymmenen prosenttiyksikköä. Osavuosi- katsauksen mukaan omavaraisuusaste oli 18.4 prosenttia elokuun lopussa.

Tampellan tulosta painoi teollisuuskattiloita valmistavan Tampella Power -yhtiön tappiollisuus ja saneraus. Tampella Powerin toiminnan tervehdyttämistä varten Tampella-konsernin tilinpäätökseen on tehty 160 miljoonan markan varaus.

Konsernin tulos vuodelta on raskaasti tappiollinen, todetaan osavuosi- katsauksessa. Tampella varoitti odotettavissa olevista tappioista jo pari viikkoa sitten. Vielä alkukeksillä yhtiössä uskottiin tuloksen muodostuvan voitolliseksi.

Joulutervehdysten aika

Muistattehan Raivaajan joulutervehdykset? Entiseen tuttuun tapaan julkaisemme tänäkin vuonna joulutervehdyksiä lukijoillemme. Tapa on osoittautunut suosituksi ja käteväksi.

Kaikki henkilökohtaiset tervehdykset julkaistaan yhdessä numerossa, jouluk. 6. p:nä. Niiden tulee olla toimituksessamme marrask. 25. päivään mennessä.

Täyttämällä ja postittamalla oheisen kupongin, voitte tervehdiä kaikkia suomalaisia ja amerikansuomalaisia ystäviäne Raivaajan välityksellä. - Toimikaa nopeasti, aika on vähissä!

Joulutervehdyksiä

Tervehdi ystäviäsi jouluna
Raivaajan välityksellä

\$11.00 ilmoitus

Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
(Voitte valita myös oman tervehdyksenne)

Toivottaa
Nimi
Osoite

\$5.50 ilmoitus

Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle

Nimi
osoite

\$1.50 nimi

\$2.00 nimi ja
osoite

Lähetä tervehdyksesi ensi tilassa osoitteella:
Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600

Tervehdyksenne tulee olla toimituksessamme marrask. 25. päivään mennessä. Kaikki tervehdykset julkaistaan jouluk. 6. päivän numerossa.

Mikkelin kirkko (1500-1550) Aikaisemmin sakaristo oli arvioitu rakennetuksi 1300-luvulla.

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Paavo Väyrynen

Väyrynen isoili kännykällä

Suomen europarlamentaarikko Paavo Väyrynen (kesk) on puhunut käsipuhelimeen lentokoneessa, vaikka niiden auki pitäminen on turvallisuussyistä ehdottomasti kielletty. Kännykkäsoitto johtaa selvityksiin ja tutkimuksiin ainakin Suomen ilmailuhallinnossa. Väyrynen käytti gsm-puhelintaan viime viikolla Brysselistä Helsinkiin lähdössä olleessa Finnairin koneessa. Kone rullasi tuolloin kentällä ja valmistautui nousuun.

Asia on vakava, toteaa apulaisjohtaja Hannu Luukkonen ilmailulaitoksen lentoturvallisuushallinnosta. Auki oleva gsm-puhelin saattaa vaikuttaa lentokoneen automaattiohjaukseen ja tutkaan.

Lentoemäntä kehotti Väyrystä sulkemaan puhelimen, mihin tämä vastasi: "Kyllä minä tiedän, mutta minulla on tärkeä puhelu."

Hallituksen apua pienyrittäjille

Suomen hallitus pyrki parantamaan pienyrittäjien mahdollisuuksia käyttäen määrärahoja työvoimaa. Oikeusministeri Sauli Niinistö (kok) kertoi eduskunnassa torstaina, että asiasta valmistuu selvitys helmikuun loppuun mennessä.

Niinistö muistutti, että hallitusohjelmassa ensimmäistä kertaa tunnustetaan järjestäytymättömät työnantajat, jotka ovat "sidottuja vain velvollisuuksiin, mutta joilla ei ole oikeuksia."

"Se on suuri pääavaus", Niinistö hehkutti.

Ajankohtaiskeskustelussa esitettiin monia ajatuksia siitä, miten pienyrittäjien asemaa voitaisiin helpottaa. Parannuksia toivottiin mm. byrokratian purkamiseksi, työsuhteiden joustavuuden lisäämiseksi, vakuuksien ja riskirahoituksen järjestämiseksi, sosiaalikulujen madaltamiseksi ja verotuksen johdonmukaistamiseksi.

Suomi kärjessä sosiaaliturva-vertailussa

Suomi ajoittuu kärkeen EU:n komission viime viikolla julkistamassa sosiaaliturva-vertailussa. Suomessa turva on monilta osin kattavinta EU:ssa, ja siihen käytettiin myös eniten rahaa EU:ssa 1993.

Vertailun mukaan Suomessa käytettiin sosiaaliturvaan 35.4 prosenttia bruttokansantuotteesta vuonna 1993. Ilman työttömyyskorvauksia sosiaaliturvan bkt-osuus oli 32 prosenttia. Suomen kannoilla seurasivat Tanska, Ruotsi ja Hollanti 33 prosentin osuudella. Saksassa ja Ranskassa osuus oli 31 prosenttia. Keskiarvo oli 29 prosenttia.

Sosiaaliturvaan lasketaan vertailussa valtion ja yksityisten työttömyyskorvaukset ja eläkkeet.

Suomen korkeaa bkt-osuutta selitetään raportissa toisaalta kansantuotteen romahduksella, toisaalta kohonnella työttömyysmennoilla. Vuonna 1990 menot olivat vain 26 prosenttia bkt:sta.

Entistä enemmän pimitettyjä palkkakuluja

Polisi ja verottaja ovat iskenet pimeää työvoimaa käytäneeseen rakennusyritykseen samaan aikaan Helsingissä, Nurmijärvellä ja Mäntyhärmällä.

Rakennusyrityksen palkkalistoilla oli alkusyksystä noin 70 työntekijää, joista ainakin 60 sai verottajan mukaan pimeää palkkaa. Verottaja epäilee, että pimeät palkkakulut on kätetty tekaistuihin maksusuorituksiin muille yrityksille. Tekaistuksi epäiltyjä laskuja löytyi yli kymmenen miljoonan markan arvosta.

Uudenmaan lääninveroviraston mukaan "vastaavia tapauksia on tulossa vaikka millä mitalla". Verottaja katsoo myös, että kilpailua vääristävät pimeät urakat houkuttelevat ammattirikollisia.

Homosuhteet virallistettava

Suomen hallitus on saamassa Pohjoismaiden homoneuvostolta vaatimuksen lakiehdotuksesta, että Suomessakin homoparisuhde voitaisiin laillistaa. Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa homosuhteesta e-lävät voivat mennä naimisiin.

Presidentin kansliasta otetaan aina varmistussoitto ennen kuin puhelu ohjautuu Ahtisaarelle.

Presidentin kanslia vakuuttaa: Pilailusoittaja ei saa Ahtisaarta puhelimeen

Kanadalainen radiotoimittaja ja imitaattori Pierre Brassard järkytti brittejä juksaamalla kuningatar Elizabethin kanssa 14 minuutin puhelinkeskusteluun. Kanadan pääministeri Jean Chretieninä esiintynyt soittaja sai kuningattaren vaivatta langanpään.

Martti Ahtisaaren avustajat eivät menisi lankaan, Linnasta vakuutetaan.

Presidentin lehdistöavustaja Jussi Lähteen kertoman mukaan miltä taholta tahansa tuleva soittopyyntö ohjataan presidentin sihteerille. Sen jälkeen, mikäli presidentti ottaa puhelun vastaan, Suomesta otetaan kyseiseen suuntaan uusi puhelinlinja ja tarkistetaan vielä, että kyseisestä paikasta löytyy asianomainen henkilö.

Lähteen mukaan eurooppalaiset valtionpäämiehet melko yleisesti hoitavat asioitaan keskenään puhelimitse.

Kysyttäessä ovatko pilailijat tai vedonlyöjät yrittäneet saada Suomen presidenttiä

puhelimeen, Lähde vastasi, että toistaiseksi sellaista ei ole sattunut. Hän totesi, että on aivan selvää, että ympäri maailmaa Englannin tapaus on nostanut sekä aktiiviteettia että ävarovaisuutta eri puolilla sitä kohtaan, että siten pääsi käymän.

Koska Suomessa pain puhelujen alkuperä tarkistetaan, Englannissa sattunut kohu-soitto ei ole aiheuttanut muutoksia Linnan järjestelyissä.

Imatra Seura

740-40 Street
Brooklyn, NY 11232
Puhelin 718-438-9426

Kenneth Johnson, puh.joht.
SAUNA TILAUKSESTA

THE FINLANDIA FOUNDATION

Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

Kalevi Sorsa eläkkeelle

Pankinjohtaja Kalevi Sorsa jää eläkkeelle ensi vuoden aikana.

Joulukuussa 65 vuotta täyttävä Sorsa aikoo ryhtyä kirjoittamaan muistelmiaan. Hän kirjoitti alkeistaan äskettäin uuden kirjansa julkistamistilaisuudessa.

Mitään virallista järjestelyä asiassa ei vielä ole tehty. Julkisuudessa on ajankohdaksi arveltu maaliskuuta.

Sorsa sanoi toivovansa, että eläköityminen toisi hänelle aikaa muistelmien kirjoittamiseen. Säännöllistä päiväkirjaa hän ei ole pitänyt, mutta dokumentteja on kertynyt kymmeniä hyllymetrejä.

All Your Travel Anywhere in the World

FINNEXPRESS

SAVES YOU MONEY
ON FLIGHTS TO
FINLAND

CRUISES ♦ TOURS ♦ CARS ♦ HOTELS
SCANDINAVIAN BONUSPASS FREE WITH TICKET

For information and reservations please contact:

TRAVEL SERVICE
425 Madison Avenue, New York, NY 10017
212 832-8989 800 677-6454

Henry Sigfridsson FF:n Nuori taiteilija

Pianotaiteilija *Henri Sigfridsson* on valittu Finland Festivalin ensi vuoden Nuoreksi taiteilijaksi. FF on nuoren taiteilijan nimenyt vuodesta 1988: Sigfridsson on järjestyksessä yhdeksäs ja joukosta ensimmäinen pianisti.

Nimitykseen sisältyy nyt Canonin lahjoittama 30,000 markan palkinto. Lisäksi yhtiö tukee Nuoren taiteilijan esiintymisiä FF:n tilaisuuksissa 20,000 markalla.

Sigfridsson saapui FF:n tiedotustilaisuuteen lähes suoraan Reykjavikista, jossa hän voitti Pohjoismaisen solistibiennaalin.

Sigfridsson kertoo, että kilpailua käytiin hyvässä hengessä. Kaikki olivat kavereita keskenään. Hän on vasta 21-vuotias ja Reykjavikissa hän oli joukon nuorin.

Sigfridsson toivoo, että Nuori taiteilija -nimitys toisi työtilaisuuksia, joskin hän haluaa myös keskittyä harjoitteluun.

Yleisömäärät nousivat

Finland Festivals -yhdistyksen jäsenjuhlien yleisömäärät

Kilpailuvoittoja napsinut Henry Sigfridsson on Nuori taiteilija -ketjussa ensimmäinen pianisti.

kohosivat tänä vuonna noin kymmenellä prosentilla viime

vuodesta. Vuonna 1994 Festivalin tapahtumissa kävi 1.3 miljoonan yleisö.

Juhlien taiteellinen taso on yleisesti arvioitu hyväksi. Arvio perustuu eri medioiden juhlista antamaan kuvaan. Jotkut juhlit kohottivat kävijämääriään jopa yli 100 prosenttia.

Oulun musiikkijuhlat menestyivät loistavasti: kuulijoita oli peräti 139 prosenttia edellisvuotta enemmän, vaikka konsertteja ei ollut kuin kaksi aiempaa enemmän. Menestyjien kymmenen kärjessä -listalla ovat lisäksi Hämeen Linnan lastentapahtuma (lisäys 107 prosenttia), Provinssirock (78 pros.), Sysmän

suvisoitto (61 pros.), Tampereen kansainväliset lyhytelokuvajuhlat (57 pros.), Puisto blues (56 pros.), Ruisrock (46 pros.), Pori Jazz (43 pros.), Cruseil-viikko (37 pros.) ja Jutajaiset (36 pros.).

Helsingin juhlaviikkojen miljoonatappio sen sijaan kuuluu Finland Festivalin synkkiin tarinoihin.

Viisi suurinta FF-juhlaa yleisömäärän perusteella olivat Tampereen teatterikesä 158 000, Pori Jazz 120,000, Kaustisen kansanmusiikkijuhla 106,000, Tangomarkkinat 102,000 ja Kuopio Tanssi ja soi 58,000 kävijää. Luetteloon tulee mukaan Helsingin juhlaviikot, kunhan sen tilastot valmistuvat.

Helsingistä valon kaupunki

Marraskuun tappava pimeys väistyy tänä vuonna valon tieltä. Kun Helsingin ensimmäinen Valon voimat-festivaali valaisee kaupungin pimeät yöt tammikuun alkuun asti. Kahden kuukauden aikana parikymmentä valo- ja äänitaideteosta sytty ihmisten ja kaupungin keskelle, jokapäiväisten kulkureittien varsille ja rakennuksiin, jotka

räntäsateessa ja lumipyryssä eivät tavallisesti nosta katsetta kadusta. Valofestivaalit ovat osa Helsingin vuoden 2000 kulttuuripääkaungiksi-hanketta. Valot syttyvät ensimmäisen kerran tänä vuonna, mutta tapahtuman on tarkoitettu laajenevan joka syksy vuosittain vaihteeseen asti.

Festivaalit ovat kaupungin,

koulujen, taiteilijoiden, yhteisöjen ja yritysten yhteistyöprojekti, johon kaikki halukkaat ovat voineet osallistua. Valon voimaan yhtyvät myös tanssi, äänet ja liikkuva kuva. Esplanadin ylle nousee valotie, mereltä kaupunkiin tuikii Harakan saaren valo, ja Tähtitorninmäelle sytytetään 2000 kynttilää valaisemaan öistä tanssesitystä.

Suomalaiselle viulutaiteilijalle kiitosta Wienissä

Wienissä ilmestyy *Die Presse*-lehti kiittää nuorta suomalaista viulutaiteilijaa *Reka Szilvayta*, joka esiintyi Musica juventutis-sarjassa Wienissä. Lehti arvioi Szilvayn tyyliä vuorenvarmaksi ja pitää häntä musikaalisesti täydellisen vakuuttavana. Lehti kehottaakin wieniläisiä orkestereita kiinnittämään nuoren soittajan heti palkkailistoihin.

Reka Szilvay on yksi tässä kuussa pidettävien Sibelius-viulukilpailujen osanottajista.

Jazzpäivät Raisiossa ja Naantalissa

Valtakunnalliset jazzpäivät pidetään aina marraskuun toisena viikonloppuna. Nyt Suomen Jazzliitto on antanut tänä vuonna 29. kertaa järjestettävän tapahtuman johtamisen taas Raisio Jazz ry:n huoleksi. Tälläkin kertaa tapahtuman konsertteja on sekä Raisiossa että Naantalissa.

Suomen Jazzliiton vuosittain ansioituneelle kotimaiselle jazzmuusikolle myöntämä Yrjö-palkinto julkistetaan perinteisesti aina päivien aikana. Liiton toiminnanjohtajan Timo Vähäsillan mukaan palkinto ylittää vuosittain myös kansainvälisen uutiskynnyksen. Sen myötä valtakunnalliset jazzpäivät tunnetaan jo maailmallakin.

Helsingin juhlaviikoille uusi hallitus

Helsingin juhlaviikkojen uuden hallituksen puheenjohtajaksi on nimetty apulaiskaupunginjohtaja Antti Viinikka. Helsinki-viikon säätiön hallintoneuvosto nimitti lokakuun 26. päivänä juhlaviikoille uuden hallituksen ja myönsi samalla eron edelliselle.

Hallitus on nk. virkamieshallitus. Sen toimialka kestää vuoden loppuun.

Juhlaviikkojen edellinen hallitus jätti eronpyyntönsä tämänvuotisten juhlaviikkojen suurten budjettitappioiden vuoksi.

Ensi lumi Helsinkiin

Ensi lumi satoi Helsinkiin viikko sitten. Lunta satoi vain vähän, mutta se liukasti kadut ja väylät. Jälleen kerran talvi yllätti, sillä suurella osalla autoista oli kesärenkaat alla. Ne eivät pitäneet, ja autot liukastelivat. Keliin näiden kolareita sattui kuitenkin vähän.

Fly To Finland Like A Scandinavian.

What better way to feel connected to Scandinavia than by making connections in Scandinavia?

For Helsinki, it's via Copenhagen, Stockholm or Oslo. For Pori,* Tampere, Turku and Vaasa, it's by way of Stockholm. And of course it's all by way of SAS's world class service. As well as the extra warmth of fellow passengers who have more than destinations in common with you. For information on flights and reservations, call your travel agent or SAS at 800-221-2350.

*In cooperation with Skyways

SAS

SCANDINAVIAN AIRLINES